

Let za koristi delav-
skega ljudstva. Delav-
ci so opravičeni do
vsega kar producirajo.

This paper is devoted
to the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office
at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se".

PAZITE!

na številko v oklepaju-
ki se nahaja poleg va-
šega naslova, prileplje-
nega spodaj ali
na ovirku. Ako (298)
je številka
tedaj vam s prihodnjo
številko našega lista po-
steče naročnina. Prosi-
mo, ponovite je takoj.

Stev. (No.) 297.

Chicago, Ill., 20. maja (May) 1913.

Leto (Vol.) VIII.

Soc. stranka pozivlja pred- sednika Wilsona, da naredi konec vojaškemu despotiz- mu v W. Virginiji.

V ponedeljek dne 12. maja je začel zborovati v Chicagi gl. odbor socialistične stranke za Ameriko. Glavni odbor sestoji iz tajnikov državnih organizacij ali takih oseb, ki jih člani stranke izvolijo v ta odbor potem splošnega glasovanja. Na vsakih 3000 članov imajo državne organizacije pravice izvoliti si po enega člana več.

Ta odbor se snide vsake leto, ko ni konvencije ali kongresa, da pregleda tekoče delo strank.

Iz poročilov, ki so jih podali gl. tajnik, oskrbnik informativnega oddelka, oskrbnik biroa za predavanje, tajnica ženskega oddelka in vsi tajniki neangleško govorečih organizacij, je posneti, da se delo stranke čedalje bolj širi in da dobiva stranka čedalje popolnejšo formo umerjenega dela.

Poleg manjših izprememb, ki pridejo v pravila, se je zbor bavil obširneje s preiskovanjem, da li se izplača držati biro za predavanje in biro za informacije. V obeh slučajih je to zadeveni odbor poročal, da se oba biroa drži še v bodoče. Posebno je priporočal odbor informativni biro, ki se je že dosedaj izkazal velike vrednosti v administraciji stranke. Poleg drugih še ustanovljenih oddelkov v gl. stanu doda gl. odbor še oddelek za mladinsko organizacijo. **Dalje se posebna naloga daje** new-yorskim, angl. in neangleškim organizacijam, da ustanove v bližnji bodočnosti v New Yorku naselniški biro, kar bo velikega pomena za sodruge, ki pridejo v Ameriko.

Zbor se je pečal obširneje tudi s barbarskimi razmerami v West Virginiji, kjer je štrajk premogarjev, katerega skuša kapitalistična vlada udušiti s izjemnim stanjem in konfiskacijami delavskih časopisov. V ta namen je odbor sprejel spomenico in izvolil troje članov, da jo izročijo predsedniku Wilsonu v Washingtonu. Izvoljeni so sodrugi E. V. Debs, V. Berger in A. Germer. Spomenica se glasi:

Predsedniku Združ. držav:—
"Glavni odbor socialistične stranke si ušoja v imenu nad 100 tisoč organiziranih članov, blizu en milijon volitev in vsega delavstva v Ameriki obrtni-pozornost na dejstva v državi West Virginiji, kjer vlada terorizem, uradno protežiranega brezpravja in anarhije, ki nima para v zgodovini civiliziranih narodov, izvem-ši v Rusiji.

V Kanava okraju in njega okoli v West Va. so bili v zadnjih mesecih ameriški državljani oropani svojih pravic, katere jim jamči ustava Združenih držav in ustava W. Va. sama.

Zlasti temeljne pravice svoboda govora in sestanka se bile spoznamo — po strah in pretepačih premogovih baronov — zadržane v brezpravju in zaščiti uradnikov.

Časopisje je bilo uničeno brez kakšnega sodnjiskega postopanja ali zaslusbe, samo zato, ker se je upalo prikazati situacijo v prid štrajkujočim premogarjem. Prostorci časopisov so se enostavno zaplenili; vzle temu da je to protustavno ne samo po ustavi države W. Va., ampak po ustavi Združenih držav sami. Po vseh okrajih kjer je bil štrajk, se je proglasilo izjemno stanje in je valed tega bilo civilno sodišče podrejeno vojnemu sodišču, s čimer se je odprto in na predzren način teptalo pravice državljanov v civilnem pravu, katere jasno govore, da ne more biti noben državljan sojen po vojnem sodišču, katerega prestopki so znani

civilnim oblastem tozadevne države.

Potom tega nepostavno sestavljenega vojaškega despotizma, ki je zlorabljal moč civilne vlade, se je ustanovilo vohunstvo, aretiralo državljane brez zapornega povelja, brez zaslusbe, zaprtih, ne da bi se moglo priti ž njimi v dotiko, in obsodilo jih po samovoljnem vojaškem sodišču za domnevane civilne prestopke, vzle temu, da imajo v teh zadevah izrekat i sodbo civilne oblasti.

Tako najdemo v Združenih državah državo, katera letos praznuje pedesetletnico od kar so jo Zdr. države pripoznale za svoj del, da je splošna enakopravnost poteptana in uničena, na nje mestu pa se šopiri vojaški despotizem najkručeje vrste.

Nauk, ki je vladal pri vsih civiliziranih narodih stoletja, da civilni prestopki ne smejo biti zašilani pred vojnim sodiščem, je opuščen v prilog arogantnim korporacijam in državi, kjer je bilo pravilo, da so "sporniki" vedno svobodni ljudje, je potisnjen v ozadje servilnosti in odvisnosti.

Ta zadeva je zelo važnega značaja ne samo za državo W. Va. temveč za ves ameriški narod, kajti ako se bode dovolilo da se bodo dogajale take nezasišane kršitve civilne vlade v eni državi, se zna to zgoditi jutri v drugi državi. Posebno važno je to v tem času radi rastočih gospodarskih konfliktov in nemirov, ki so vsak dan na dnevnem redu.

Z ozirom na to, da so bile ustavno jamčene pravice državljanov v W. Viržiniji teptane, ključemo Vam kot glavni zastopnik naroda, da nemudoma rabite Vašo moč in avtoriteto, ki Vam je daje ustava, da ustavite kršiče-čo vojaško brezvladje v W. Viržiniji in obnovite supremacijo civilne vlade, splošno enakopravnost in pravice državljanov, katere jamči ustava Združ. držav in W. Viržinije.

Vsled tega zahtevamo, da se uvede potom justičnega oddelka preiskava o razmerah o civilni vojni v W. Viržiniji in da se izreče kazen nad vsemi uradniki dažavnih funkcij, ki so se tako odprto izneverili svoji prisegi in pomagali stražnikom in pretepač-čim korporacij v njih napadu na življenje in svobodo delavskega ljudstva v West Viržiniji.

Izvolili smo odbor treh članov, ki se bodo z Vami sestali ob prvi priliki, da izrazijo naše nadaljno ogorčenje in protest proti tem izbruhom ter da Vam uroče dokaze resnice naših trditvev."

Gl. odbor socialistične stranke:
Morris Hillquit, predsednik,
James M. Reilly, tajnik.

V izvrševalni odbor so bili izvoljeni A. Germer, Stit, Willson, G. H. Goebel, V. Berger in Chas. Maurer. Za tajnice ženskega oddelka je bila ponovno izvoljena Winnie Brantstatter.

Iz poročila gl. tajnika je razvidno, da ima stranka 107 tisoč članov, kar znači, da je zadnji čas stranka nazadovala za 11,000 članov.

Glavnim tajnikom je bil izvoljen W. Lanfersick iz Kentuckya, ki prevzame mesto, kakor govore pravila, 1. junija t. l.

Kje je svoboda ameriškega delavca? Ameriški delavec je v toliko svoboden, da sme svobodno prositi delodajalca za delo in zopet svobodno oditi do drugega bossa, ako ga prvi požene na cesto. Nadalje sme delavec svobodno stradati, prezebat in pogiriti vsled bede, ako nima dela in zasluzka. Ameriški delavec je pod današnjo kapitalistično vladno svoboden le takrat, kadar ga zagrebejo v zemljo. Živela taka svoboda.

Trust "Beračev."

Zakonodaja v Springfieldu ima zopet drugo "fletno" preiskavo. Sedaj preiskuje trust "beračev". To niso navadni berači, ki ob cestah mole klobuk proti mimoidočim, temveč berači druge vrste, profesionalni berači v frakih in finih rokavicah, ki so drugače znani pod blestečim imenom "United Charity Societies of Chicago" (Združena dobrodelna društva v Chicagi). Ti berači navadno beračijo pri milijonarjih in korporacijah; molzejo take "dobrosrčnike" kot je Julius Rosenfeld, predsednik Sears Roebuck & Co., ki naredi milione letnega profita na kar vrže par tisočakov na leto "za uboge" misleč, da so mu s tem pri bogu odpuščeni vsi njegovi črni grehi. Na stotisoče dolarjev je na ta način natehtanih vsako leto vse "za reveže".

Preiskava je pa do sedaj razkrila čudne reči v zvezi z "beraškimi" trustom. Zelo pikantne stvari so prišle na dan, tako pikantne, da jih ne more niti samo kapitalistično časopisje ignorirati. Prvo, kar je prišlo na beli dan, je, da je ta frakarska beračija večino naberačenega denarja porabila za svojo lastno "siromaštvo". 52 odstotkov vsega nakolektanega denarja je šlo za "stroške uprave", 48 odstotkov pa za uboge. Kakšni so bili ti "stroški uprave", je razvidno iz tega, da ima glavni upravitelj "United Charities", torej glavni beračev za svoje "teško delo" na leto "beraških" pettisoč dolarjev! Ostali podberači imajo pa po par tisočakov "beraške plače" zato da beračijo za prave berače.

Kakšno zatočišče pa imajo reveži pri teh "beračih" je razvidno samo iz enega slučaja: Neka Mrs. Magie Ustieh ima moža v blaznici. Zatekla se je k "Dobrodelnemu društvu" za pomoč. Ofakani "berači" seveda niso dali kar tako. Najprvo so se morali prepričati če je ženska res vredna pomoči. Poslali so svoje "zvedence", da stvar preiščejo. In vrnila se je dolga preiskava. Dvainosemdeset oseb je obiskalo Mrs. Ustieh na njenem domu in poročalo glavarju "beračev", da je ženska res revna. Enajst zdravnikov je moralo posvedočiti, da je pri slabem zdravju in da ne more delati; tri usmiljenke so pričale, da potrebuje boljšo hrano. Skratka: 105 obiskovalcev je bilo na njenem domu in nazadnje je bila poklicana 41 krat pred "berače", da je odgovorila na razna vprašanja predno so jo proglasili za "sposobno". Cela preiskava te same ženske je stala "berače" okroglih \$5000 — a ženska je dobila vsega skupaj \$299.25! Ni pa dobila te svote naenkrat, temveč v majnih obrokih in dober del v raznem blagu.

Taki so oficijelni berači, ki jih kapitalisti kujejo v nebesa.

Zapisali smo že enkrat v "Proletarcu" in danes zopet zapišemo: Tepi nas z bičem lakote, o Gospod, če že moramo trpeti pod kapitalizmom, toda opjuvanega kosa kruha iz rok ofrakanih "charitativ" reši nas, o Gospod! To h — with charity!

V Syracuse, N. Y. je 1500 delavcev, kateri so zaposleni pri "Crucible Steel Comp. of America", napovedalo štrajk. Delavci hočejo žmeti unijo, osemurni delavnik in boljšo plačo. Unija je delavcem preskrbelala govornike v angleškem in poljskem jeziku.

V Colorado Springs, Colo., so zastržkali vslužbeni pouličnih železnice in mestni delavci. Štrajkali so samo en dan, na kar so dosegli vse kar so zahtevali. Na ta način bi lahko delavci povsod zmagali, ako bi nikdo ne hotel upravljati umazane službe skebov.

S. D. P. Z.

Konvencija Slovanske Delavske Podporne Zveze v Clevelandu je začrtala nov krepki korak naprej v gibanju razrednozavednega slovanskega delavstva v Ameriki. Da se je ta mlada, toda krepko naraščajoča organizacija izrekla po svojih zastopnikih za socialistični princip — kakor je to storila S. N. P. J. zadnjo jesen — je pač dokaz, da to organizacijo tvori razrednozavedni delavec, ki mislijo z duhom časa in ki vidijo v socializmu edino rešitev iz sedanje mezdne sužnosti. S tem je povedano dovolj.

S. D. P. Z. si je po svojih zastopnikih na konvenciji izbrala "Proletarca" za svoje glasilo. Vsak drugi list bi se v tem slučaju brez dvoma laskavo zahvalil z debelimi črkami. "Proletarec" pa ne čuti nobene potrebe po kakšni nečimurni hvali ali zahvali. "Proletarec" smatra, da so delegatje te vrle organizacije storili le svojo dolžnost s tem, da so svojem delavskemu glasilu v splošnem nadožili še posebno nalogo, da bo tudi uradno glasilo njih organizacije; kot razredno zavedni delavci so storili svojo dolžnost in obenem izkazali svojem listu neomajano zaupnost.

Bodite prepričani bratje in sodrugi, da "Proletarec" vam bo dosledno vračal vašo zaupnost, vršil bo z veseljem svojo dolžnost napram vam in kot vaše glasilo vas bo vedno in povsod zastopal s ponosom.

Živela S. D. P. Z.!

UKRADEN SOCIALISTIČNI MANDAT.

Socialisti v Illinoisu smo izgubili enega zastopnika v springfieldski legislaturi. Namesto štiri imamo zdaj samo tri. Sodrug Harris je izgubil svoj mandat — ali prav zaprav mu je bil ukraden in sicer prav lopovski ukraden. Harris je postal žrtva zarote, katero je skovala tista poslanska klika v Springfieldu, ki je hotela poraziti predlogo za iniciativo in referendum. In to se je klički posrečilo. — Volilnemu odseku zbornice je bilo predloženih 29 kontestov v preiskavo, toda odsek je zavrgel vse — tudi take, kjer je šlo le od 20 do 50 glasov večine — in sklenil je ponovno šteti glasove le v distriktu sodr. Harisa in demokrata Ashtona. Harris je imel 143 glasov večine, ko je bil proglasen izvoljenim. Ko so ponovno šteli glasove, mešali so glasovnice na tak sleparski način, da je ostal Harris v manjšini za 71 glasov in njegov protikandidat republikanec Farrar je dobil mandat. Socialistični pazniki, ki so bili navzoči, so predložili dokaze, da ponovno štetje ni bilo pravilno; volilni odsek se pa ni zmenil za dokaze, temveč je absolutno odklonil vsako zaslusanje naših prič in priporočal zbornici, da odstavi Harris. Zbornica je seveda zvečino enajst glasov odobrila sklep odseka in Harris je šel.

Zadnji terek je pa zbornica glasovala o resoluciji za iniciativo in referendum. In resolucija je propadla za — en glas. 101 glas je bil za, 18 pa proti; samo en glas je manjkal do potrebne dvotretjinske večine. Ako bi ne bil sodr. Harris oropan za svoj sedež, bi bila resolucija sprejeta. Nizkotna klika kapitalističnih hlapcev je dobro računala in za enkrat dobro izpeljala svoj račun.

Socialistično gibanje v inozemstvu.

— Avstrijski državni zbor ima enega socialista več. Izvoljen je bil v posebnih volitvah na Češkem.

— V Curichu, Švica, je bilo pred kratkim izvoljenih 53 socialistov v mestni svet poleg 47 li-

beralcev, 17 demokratov in 8 anisemitov.

— V Stockholmu na Švedskem so dobili socialisti pri zadnjih volitvah 19.391, konservativci 16.572 in liberalci 10.212 glasov.

— V republiki Argentini, južna Amerika, sta bila pred kratkim izvoljena dva druga socialistična poslanka in en senator v zakonodajo. Sedaj je pet socialistov v zakonodaji.

— Tajnik socialistične stranke na Francoskem poroča, da se je članstvo stranke v minoletem letu pomnožilo za 2546 dobrih članov. Stranka sedaj šteje 68.903 članov ki so v internacionali.

— Socialisti so bili pred kratkim izvoljeni v parlament v Chile in Uruguayu. Dokaz, da gibanje dobro raste tudi v južni Ameriki.

— Pomladanske mestne volitve na Danskem so pomnožile socialistične glasove od 125.000 na 178.000. V 1148 mestih so socialisti izvoljeni v mestne zastope. V parlamentu je sedaj 66 socialistov.

ROOSEVELT IN NIK.

Kljub temu, da je "novica" o ponudbi alabanske krone našem Rooseveltu bila le precej osoljena šala, katero si je privoščil nekdo v Londonu, ima le karakterističen vtis. "The Daily Citizen", organ angleške delavske stranke, piše glede tega sledeč:

"Tako interesantna Evropa še nikdar ni bila, kakor bi bila če bi Roosevelt v resnici postal kralj Albanije. Zakaj ekspresednik ne sprejme ponudbe že radi te interesantnosti? Prepričani smo, da bi nihče ne bil tega bolj vesel kakor črnogorski kralj Nikita. Teddy, Nikita in Esad-paša bi v resnici naredili Evropi nove skrbi. Radovedni smo, kaj bi na Dunaju temu rekli. Roosevelt bi gotovo ne sprejemal nasvetov iz Dunaja. Prvič v svoji zgodovini bi Evropa imela kralja, kateri bi vladal edinole po načelih businessa. Itd."

Tako se norčujejo na Angleškem. Med tem pa piše poročevalec Hearstovega časopisja iz Berlina sledeče o črnogorskem Nikiti:

"O času obleganja Skadra je kralj Nikita narekoval nekemu angleškemu žurnalistu dolg članek, kateri ima iziti v kratkem v znamenitem londonskem časopisu. V tem članku, za katerega je kralj dobil od 10.000 do 15.000 funtov šterlingov, bodo baje razkrite vse intrige avstrijske vlade in razne njegove misteriozne zveze z ruskim carskim dvorom in z italijanskim kraljem. Iz tega spisa bo tudi razvidno, da kralj Nikita obžaluje Napoleona in Roosevelta (!). Ta dva sta njegove idejale. Ker pa Nikita ne more biti Napoleon, hoče saj biti Roosevelt — tako se je namreč sam izrazil. Zelo mu je bilo žal, da ga Teddy ni mogel obiskati v Cetinju, ko je pred par leti potoval po Evropi in obžaluje tudi, da ni ponovno izvoljen pri zadnjih volitvah. Spis kralja Nikite bo vse-kakor vzbudil velikansko senzacijo. Itd."

Šaljiva vest "Roosevelt, albanški kralj", torej le ni navadna burka. Kaj če bi se ta vest poročila iz resnih namenov kje za kulisami črnogorskega Nikite? Ali ni on v stanu sugestirati Albanecem kaj takega?

Upamo, da se Niku kmalu izpolni želja, da postane Roosevelt — namreč — eks!

KRVAVE ŠTEVILKE.

Bolgarska vlada je 13. t. m. izdala uradno poročilo o številu padlih žrtev v vojni s Turčijo. Mrtvih je 330 častnikov in 29.711 moških in ranjenih 950 častnikov in 52.550 mož; pogreša se še 3193 mož.

Te krvave številke kriče, da se razlega do neba: **Smrt vojni!**

Kako se kujejo laži o socialistih.

TAKO DELAJO TUDI MAME-
LUKI PRI "AMER.
SLOVENCU".

V uredništvo "Proletarca" je slučajno prišla številka časopisa "Sunday Times", kateri izhaja v Johannesburgu, Transvaal, v južni Afriki, datirana z dne 23. februarja t. l. V tem listu čitamo med drugimi tudi sledečo vest, katere je označena kot "Special cablegram":

"CHICAGO NA ROBU FINANČ-
NEGA PROPADA.

Velika municipalna kriza je zadelo Chicago, največja od l. 1871, ko je ožen razdjal trgovsko središče mesta. Drugo mesto po številu prebivalstva v Zedinjenih državah je na robu finančnega propada. Mestne oblasti plačujejo svojim vslužbenem le 80% njih plače in vsa javna dela počivajo, ker ni denarja. Mesto je v dolgu za štiristotisoč funtov šterlingov (funt šterlingov je \$4.80) in ta dolg se ne more plačati, dokler se ne sprejme posebni zakon, kateri bo dovolil izdajo novih bondov.

Glasom poročil je te žalostne razmere povzročilo slabo gospodarstvo socialistične mestne uprave."

Zadnje tri besede smo mi podčrtali. Cela Amerika in cela Evropa zna, da v Chicagi do danes socialisti — žali bože — še nimajo nobene besede pri mestni vladi. Da bi le tako imeli! V južni Afriki pa mislijo drugače. Časopis "Times", kateri je prinesel gornjo lažljivo vest, je dnevnik in gotovo ga čita vse angleško prebivalstvo v Transvaalu. No kdor ga čita; ta sedaj veruje, da v Chicagi vladajo namesto demokratov socialisti in da so vseh demokratičnih grehov krivi socialisti — še več, da so socialisti bankrotirali Chicago. In če je v južni Afriki kakšno socialistično gibanje, bo ta "novica" proti tamošnjim socialistom "oster argument", češ tako gospodarijo socialisti v Chicagi.

Tako se kujejo laži proti socialistom. V južni Afriki lažejo o socialistih v Ameriki; tukaj pa lažejo o socialistih v Afriki, v Novi Zelandiji in na Kitajskem. O socialistih doma se ne izplača lagati, ker se vsaka laž hitro posuši na ničlo, toda kje v daljavi 10.000 milj proč so pa vseh zločinov krivi samo socialisti. Te nizkotne taktike se poslužuje tudi dični "Amerikanski Slovenec". Vse zločine, ki so jih izvršili klerikalci ali liberalci kje v Galiciji, na Rumunskem ali v Bukovini, obesa prav po krščansko socialistom na vrat, nabira jih v rožni venci in ponuja slovanskim delavcem v Ameriki v dušno pašo. Dober tek tistim, ki hočejo živjeti! Resnice pa poroča toliko, kolikor je poročal list "Sunday Times" v Transvaalu, ki piše, da so Chicago bankrotirali socialisti.

WILSON IZJAVLJA, DA NE BO VOJNE.

Predsednik Wilson je zadnje dni izjavil, da spor z Japonsko radi zemljiškega vprašanja v Californiji ne pomeni nobene nevarnosti in da ves krik v dnevnem časopisju, da je vojna neizogibna, je brez vsake podlage. Ravnotako izjavlja vojni oddelek vlade, da o kaki mobilizaciji še govora ni in da gibanje severoatlantiške flote ni v nobeni zvezi s pripravami za vojno.

Guverner Johnson je brzojavil zvezni vladi v Washington, da bo podpiral novi zemljiški zakon, kajti tako zahteva njegova dolžnost.

Iz naselbin.

Jaksville, Kans.

Krasni maj je oživel prirodo, ter iz eveticeami ozaljšal travnike in ga. Oživel je tudi sobrate dr. sv. Barbare kateri smo združeni pod eno zastavo države Kansas. Kot v spomin triletnice razviti zastave, smo obhajali v nedeljo dne 11. maja veliko veselico na Jaksville, Kans. S tem smo pokazali sebi, kakor tudi drugim narodom, da smo napredni in ponosni na našo organizacijo. Zatorej ostanimo složni, ker le v složi je moč.

Predno grem k zaključku je moja dolžnost, da se v imenu združenih postaj dr. sv. Barbare prav lepo zahvalim vsem sobratom, kakor tudi znanec in prijatelj, kateri so se vdeležili naše veselice. Dalje se tudi zahvaljujem za lepe in podučilne govore, katere sta govorila brat Martin Stefančič od postaje št. 18 Fleming, Kans. in brat Anton Tomšič od postaje št. 37. Radley, Kans. Zbranim bratom družtev sv. Barbare pa priporočam, da naj si ohranijo in premislijo besede, katere sta govorila omenjena sobrata. Čas je že, da storimo isto, kar bi že zdravnej morali storiti!

S bratskim pozdravom
Jacob Selak.

De Pue, Ill.

Ni dolgo odkar smo ustanovili socialistični klub v našem mali naselbinu. Klub smo priklopili k J. S. Z. Akoravno nas je malo Slovencev tukaj, okljub temu pa se je takoj na ustanovnem shodu dalo upisati 12 članov, kateri so pripravljeni, da čvrsto in zvesto stojijo v vrstah zavednega proletarijata. Le tako naprej delavci. Vsi v naše bojne vrste, da se bomo skupno borili proti našemu sovragu kapitalizmu.

Naše klubove seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu, in sicer ob poludnevih popoldnevih v prostorih sodruga D. Badovina. Zatoraj opominjam člane, da se redno udeležujejo se in agitirajo za nove člane, sploh za korist "Zveze" in kluba.

Z socialistični pozdravom
Mike Omerza,
organizator kluba št. 106

Jenny Lind, Ark.

Sprejmite to moje malo poročilo. Ne mislim ravno opisovati kraja. Temveč le opozarjam rojake širom Amerike, da naj se ogibljejo Arkansasa, ker po večini vsi rovi počivajo, kjer se pa dela, tam je pa že itak preveč delavcev na ponudbo — ter je ne voprišlecu nemogoče, da bi dobil delo.

Kakor sem čul, je tukajšnji superintendent dal oglaševanje v angleške liste, da "Western Coal Mining Co." išče 100 mož. To pa ni resnica, temveč le vaba, s katero bi radi tukajšnji premogarski baroni pomnožili armado rezervne armade. Brezposelnih delavcev je, že sedaj tukaj več kot preveč. Čemu 100 novih delavcev, ko pa še mi malokdaj delamo, in še takrat kakor delamo, dobimo k večjemu vsak eno ali pa dve "kari" za napolniti. Tukaj toraj lahko izprevidite, da iz sedanjim zaslužkom — še za živje ne zadostuje.

Toraj rojaki pozor!
Z socialistični pozdravom
Fr. Zaverl.

Red Lodge, Mont.

Ker se le malo kedo oglasi iz naše naselbine, zato sem se jaz namenil, da čitateljem "Proletarca" nekoliko opišem naše razmere.

Kar se tiče dela, se dela še dosti stalno. Delamo namreč vsaki dan, razun nedelj. Tudi zaslužek še ni ravno tako slab, kakor se čita, da se slabo zasluži po družini naselbinah. Seveda, zadovoljni ne moremo biti popred, dokler ne dobimo polno plačo za isto, kar produciramo.

Nekaj je, kar nam tukajšnjim socialistom ne ugaja. Pri nas je namreč nekaj tistih pobožnih duš, katere so zadovoljne s sedanjim kapitalističnim sistemom, ter od same hvaležnosti ne vedo, kako bi se priklanjali kapitalistom, ker so slednj tako velikodušni in dobri, da jim nuste delati. Prosimo, vašega "Striglja", da naj pride k nam, da te exemplarje polovi in v naš tabor spravi, ker

druga žavba jim bržkotte ne bo de pomagala.

Finci imajo tukaj svojo veliko in lepo dvorano "Workers Hall" — Slovencev nas je bolj malo, pa še ti nismo vsi na delavsko stranjo.

Lep pozdrav za vse čitatelje "Proletarca"

Naročnik.

Bear Creek, Mont.

Ker iz naše naselbine ni bilo še dopisa v delavskem listu "Proletarce", se se jaz namenil, da nekoliko opišem tukajšnje razmere. Kar se tiče dela je bolj slabo. Pri nas je že stara navada, da nam vsako spomlad naši gospodje kapitalisti dajo nekoliko počitnice. Družega dela pri nas sploh ni, kakor v prejšnjih rojih. Vsi tukajšnji delavci smo organizirani v znanje premogarske unije "U. M. W. of A." Slovenci imamo tudi svojo podporno društvo, ki pripadajo k različnim jednotam in zvezam. Uvideli smo tudi, da je za nas potrebno, da se gospodarsko združimo. V ta namen je bilo sklicano zborovanje vseh tukajšnjih Slovanov, na katerem se je ustanovilo Slovensko združeno zvezo na naprednej podlagi. S rezultatom smo popolnoma zadovoljni. Danes po preteku par mesecev imamo že svojo prodajalno.

Tem potom vabim vse on rojake, ki še niso pri našem konsumnem podjetju, da naj se nam pridružijo: kolikor več nas je, toliko lažje bomo napredovali. Od kar je delavski list "Proletarce" prišel v našo naselbino, smo tudi ustanovili socialistični klub in ga priklopili k J. S. Z. kot šte. 96. Rojaki, socialistični klub je za nas velikega pomena, ako se politično ne bomo organizirali, potem se ne moremo pritoževati ako imajo kapitalisti neomejeno moč pri koritu kateri je v zaščito kapitalističnej zakonodaji. Dokler si delavci sami ne bomo pomagali, toliko časa nam ne bode pomagal nihče, ter bomo delati tlako gospodom kapitalistom.

Delavci vsi skupaj pod rdečo zastavo, katera je simbol svobode, enakosti in bratstva! Ig. M.

Od kar je delavski list "Proletarce" prišel v našo naselbino, smo tudi ustanovili socialistični klub in ga priklopili k J. S. Z. kot šte. 96. Rojaki, socialistični klub je za nas velikega pomena, ako se politično ne bomo organizirali, potem se ne moremo pritoževati ako imajo kapitalisti neomejeno moč pri koritu kateri je v zaščito kapitalističnej zakonodaji. Dokler si delavci sami ne bomo pomagali, toliko časa nam ne bode pomagal nihče, ter bomo delati tlako gospodom kapitalistom.

Delavci vsi skupaj pod rdečo zastavo, katera je simbol svobode, enakosti in bratstva! Ig. M.

Zahvala!

Tem potom se lepo zahvalim John Steržinar in njegovi soprogici Rozi Steržinar iz Chicago, Ill. Omenjena dobrotnika sta mi poslala v podporo \$6, kateri so mi jako dobro došli, ker sva bila jaz in moja žena celo zimo bolana. Žena je prestala tudi težko operacijo. Lepo se zahvalim tudi Nežiki Rastresen, katera mi je tu di darovala \$1.50 centov.

S pozdravom
Joseph Medie,
236 Croset St. LaSalle, Ill.

MAJNKA NA SLOVENSKEM.

Mogočna in sijajna kakor še nikoli je bila letošnja majska manifestacija slovenskega delavstva. Povsod, kjer utripajo slovenska srca, kjer prebivajo samozvestne duše, ki čutijo kapitalistično gorje in imajo trdno voljo združiti se v eno celoto, se je izvedla praznovanje svoj praznik — od delavstva postavljen praznik — je simbol delavske moči; in kakor se od leta do leta množe naše vrste, tako postaja tudi majska afirmacija mednarodne proletarske vzajemnosti in revolucionarnega socializma krepkejša in silnejša.

Letošnje praznovanje se je izvedlo v prav posebnih razmerah: Dožim se je solnce ves dan prijazno smejalo in je jasno pomladansko nebo povzdignilo sijaj in veličastvo našega praznika, pa je politično obzore zavlečeno z gostimi oblaki diplomatičnih spletk. Po nepremišljeni politiki mogotcev so evropski in še prav posebno avstrijski narodi zapeljani v zagato, iz katere — če se vodilnim krogom v zadnji uri ne vrne treznost in razsodnost — ni drugega izhoda kot krvava pustolovščina. Naravno je, da je v tem usodnem trenutku delavstvo povzdignilo svoj svarilni glas in zaklicalo odločujočim oblastnikom, naj se ne igrajo z življenjem stotisočev, naj ne izpostavljajo na-

rodov krvavim viharjem za prazne fantome, ki nimajo niti najrahlejšega stika z resničnimi potrebami ljudstva.

Da je delavstvo naslovilo svoj protest na pravo addresso, so pokazale policijske šikane, ki so hoteli pokvariti naše praznovanje, a tega namena niti oddale niso dosegle. V Ljubljani prepovedan majski obhod, shod v Idriji razpuščen, shod na Rakeku in na Jesenicah prepovedan, vladni komisarji povsod instruirani, da z razpustom zatro najrahlejšo kritiko dunajske diplomacije — ali niso to odmevi slabe vesti, ki obhaja mogotece države? Vse te šikane, kakor omenjeno, niso mogle skaliti našega praznika — delavstvu so le pokazale, da mora proti prešerni reakciji vse intenzivnejše organizirati lastne sile, da jo premaga.

V sledečem objavljamo poročila o majskih proslavah v posameznih krajih:

Ljubljana.

Impozanten shod priredilo ljubljansko in okoliško delavstvo v veliki dvorani "Mestnega doma", priča o rastoči zavednosti našega delavstva. Brez vabil, brez lepakov, edino le z vabilom "Zarji" in z osebno agitacijo je uprizorilo delavstvo krasno manifestacijo. Z izredno točnostjo so napolnili velika dvorana sodružice in sodruzi točno od 10. dopoldne. V imenu sklicateljev je otvoril shod sodrug Kocmur, poročala pa sta na shodu sodr. Milost in sodr. Ada Kristanova. V predsedstvu so bili sodrug Kocmur, sodružica Ada Kristanova in sodr. V. Sajovic.

Sodr. Kocmur je naznanil, da je obhod policijske prepovedan, da ima oblastveni zastopnik strog nalog, da se vnanje politike ne sme kritizirati na shodu in da je policijsko ravnanje strogo prepovedano. Priredilo je v Mestni dom okoli 40 stražnikov s častniki in policijskimi kolesarji, vse v "javno varnost." Sodr. Milost je jako poljudno izvajal, kako zmaga vsaka pravična delavska stvar — pravica — človečstvo.

Idrija.

Prvi maj je bil letos praznovan kar najslavesneje. Na predvečer so že plapolale rdeče zastave raz domovanja naših sodrugov. Tudi mestna poslopja so bila v zastavi. Ko se je stemnilo, je bila Idrija v samih lučkah. Okna so bila razsvetljena. Transparenti so bili prekrasno razsvetljeni. Transparenti so bili prekrasno iluminirani. Na velikem mestnem trgu pred obč. hišo pa je "Delavsko godbeno društvo" proizvajalo koncertne točke. Vsa Idrija je bila po koncu; mlado in staro je šetalo ob zvokih godbe po prostornem trgu. Ob 9. se je vršila predstava drame "Jakob Ruda", ki jo je priredila mladinska zveza. Na shodu je govoril sodr. A. Kristan. Shod je državni komisar prekinil.

Rakek.

Majsko slavlje izvrstno izpadlo. Izleta v prelepo škocijansko jamo se je udeležilo preko 300 sodrugov iz Radeka, Borovnice, Postojne, Presejra itd. Shod je osebno navzoči okrajni glavar postojnski prepovedal. Sodrugi Kocmur, ki je za prepoved izvedel na kolodvoru, se je odpeljal naprej.

Sv. Peter na Krasu.

Pri nas so bile vse priprave v najboljšem teku, da si ustanovimo podružnico "Vzajemnosti" za Kranjsko. Ampak razpušit organizacije nam je prekrizal račun. In morda je prav, da je tako. Zakaj ta najnovejši napad na našo izobraževalno organizacijo je razburil celo sodruge, ki se doslej sploh niso brigali za strankino življenje. Majski shod, na katerem je poročal sodrug Kocmur, je uspel izvrstno. Sodrugi so obljubili, da bodo delali z vsemi silami za zvezo, ki se ustanovi. Tudi "Ženski list" bo imel pri nas precej naročnikov.

Trbovlje.

Ob najkrasnejšem vremenu smo letos praznovali 1. majnik. Ob petih zjutraj nas je zbudila naša vrla rudarska godba. Proti 9. dopoldne so pričeli prihajati na dvorišče "Delavskega doma" sodruzi in sodružice, ki so se do pričetka shoda kratkočasili ob godbi rudarske godbe in pesmih rudarskega zbora. Tik pred začetkom shoda so zapeli naši pevci pesem. "Hej, socialisti" in sicer tako krepko in dovršeno, da so jim navzoči z burnim odobravanjem izrazili svoje občudovanje. Sodrugi Sitter je nato otvoril shod, pozdravil prav iskreno zbrano delavstvo kot sklicateljev shoda. Po izvolitvi predsedstva je poročala sodružica Štebijevo o "Pomenu prvega majnika za delavno ljudstvo." V svojem govoru je pokazala kapitalistično tiranijo, ki je podjarmila in zasuznjila delavstvo. Tega jarma se delavstvo lahko otrse, če se z mednarodno solidarnostjo krepko oklene revolucionarnega socializma in njegovih bojnih organizacij, ki preuredi današnji pravni in državni red tako, da bo odločevala pravica, vladala svoboda. Kapitalizem ni le zločinski zategadelj, ker roparsko izkorišča delovno ljudstvo v delavnici, v rudniku, temveč tudi za to, ker varuje svoj krivični red z vojaškimi stalnimi armadami, ki so večna nevarnost svetovnemu miru — vse na stroške delavskih slojev.

Hrastnik.

Tako veličastne majske slavnosti še ni bilo v Hrastniku kakor letos. Hrastniško delavstvo postaja od leta do leta zavednejše, socialistični misel se širi bolj in bolj. Zjutraj so se zbrali rudarji in steklarji pred kons. društvo rudarjev in se uvrstili v sprevod. Na čelu sprevoda je bilo deset kolesarjev na krasno ozaljšanih kolesih, za njimi rudarska godba, potem bleščeča rdeča zastava in za zastavo delavstvo. Soglasna sodba vseh je bila, da takega obhoda Hrastnik še ni videl. V Deronovski gostilni je bil nato ob devetih dopoldne shod steklarjev, na katerem je poročal sodrug Vinko Vidmar iz Grada v nemškem jeziku. Za njim je poročala sodružica Štebijevo o pomenu prvega majnika za delavstvo. Prvi majnik ni le praznik zavednega delavstva, določen po lastni volji proletariata, temveč je demonstracija dan svetovne armade socialističnih bojnikov in ta dan izraža delavstvo vsega sveta, da je armada revolucionarcev, ki hodi vsa po enem potu do skupnega cilja.

Trst.

Kaj naj li povemo o praznovanju prvega majnika v Trstu. Ta delavski praznik je postal za Trst že davno mnogo več kakor katerisibodi drug praznik. Praznovalo ga je trzasko delavstvo sijajno že tedaj, ko se je moralo zanj boriti.

Zjutraj ob 6. je priredila godba socialistične filharmonije budilnico. Od "Delavskega doma" v ulici Madonna je obšla godba važnejše mestne ulice, spremljana po vedno naraščajočem številu delavstva. Ob pol osmih je prišla godba z zastavo v gostilno "International" v ulici Boccazio, kjer so bili zbrani železničarji v impozantnem številu. Od tu so se podali železničarji z godbo, zastavo in tablo z napisom "organizirani železničarji" po raznih ulicah na shod na trg Donadoni.

Zidari so prišli na shod v ogromni, več tisoč oseb broječi koloni, ko so se zbrali na prostoru pred gozdiščem in obšli z godbo in zastavo mesto in ko so se pri Sv. M. M. zgornji združili z zidariji iz Sv. M. M. zgornje in spodnje, Katinare in Škednja. Pogled na trg Donadoni, kjer se je bila zbrala orjaška množica delavstva vseh narodov, je bil impozanten. Točno ob desetih so se otvorili shodi. Italijanskemu shodu je predsedoval sodrug Ivan Oliva. Poročal je sodrug Pittoni. Za njim je tam govoril še neki anarhist. Slovenskem shodu je predsedoval sodrug Petejan. Poročal je sodrug Kopač, in so za njim govorili še sodružica Gornikova, nemški sodrug Hupper in končno še sodrug Petejan, ki je zaključil shod in pozval ljudstvo, naj se poda v izprevedu po mestu. Sprevod je bil impozaten. Sprevod je bil, kakor ga še ne pomni Trst.

Nabrežina.

Zavedni nabrežinski proletariati je praznovati majniški dan na kar najlepši način. Lep sprevod po vasi, sijajno obiskani shod, sploh vsa manifestacija je pričala, da se naša stranka v Nabrežini ne prestopa razvije in utrjuje. Za nadaljni še večji napredek naših idej in organizacij v tem industrijskem kraju bo letošnja majniška manifestacija mnoge in trajne koristi. Ob naznanjeni tri so se delavci zbrali na Tanečevem dvorišču, od kjer so z godbo

in zastavo na čelu odkorakali skozi vasi do postaje, prepevajoč delavske pesmi. Ob 10. zjutraj se je vršil na dvorišču gostilne pri Rusbachu skupni shod, ki ga je otvoril in mu predsedoval sodr. Marica. Poročal je v slovenskem in italijanskem jeziku sodrug Golouh. Mnoštvo velike navdušenosti je obvladovalo odkrito navdušenje. Poročilo sodr. Golouha se je z burnim pritrdjevanjem med in po končanem govoru soglasno vzelo na znanje, Poročevalce je pojasnil pomen prvega majnika, splošni politični položaj in naloge delavstva v tem odločilnem gospodarskem in političnem momentu. Ožigosal je politiko nacionalističnih in klerikalnih strank v parlamentu, zahteval je uvedbo splošne volilne pravice za gorški deželni zbor, ki zdaj služi le interesom privilegirane gospodujoče klerikalno-nacionalistične klike.

Odkrito navdušenje in ploskanje je izražalo praznično razpoloženje. — Zvečer se je vršila lepa neprilipna javna zabava na trgu. Nabrežinsko delavstvo bo gotovo tudi v tem političnem momentu na Goriškem izvršilo svojo dolžnost.

Kongres organizacije italijanskih železničarjev.

Najmočnejša gospodarska organizacija italijanskih železničarjev, ki šteje okoli 66.000 članov, je imela pred kratkim v Milanu svoj redni občni zbor. Ta organizacija je bila edina, ki je v času splošne krize vztrajala na stališču revolucionarnega socializma. Najvažnejše vprašanje dnevnega reda je bilo sklepanje, če naj bi se organizacija pridružila zopet splošni konfederaciji dela, od katere se je ločila pred leti vsled nesoglasja s taktiko. Organizacija sloni na podlagi neposrednega razrednega boja in revolucionarnega socializma; obsoja zato reformistične tendence voditeljev splošne konfederacije. Razpravljalo se je pridružitve konfederaciji le za omogočiti zjedinenje delavske moči; bo naloga resnično socialističnih organizacij, ki se bodo pridružile skupni zvezi, da vplivajo v revolucionarnem smislu na vodstvo konfederacije. Rezultat razprave je bil, da se je večina članov izrekla za autonomijo sindikata železničarjev in odklonila predlagano pridružitve konfederaciji dela, dokler bode vodstvo zasledovalo reformistične tendence. Le krajevne skupine morajo, da izkažejo svojo razredno solidarnost, se pridružiti lokalnim federacijam. (Camera del Lavoro) četudi te zasledujejo smotre vodstva konfederacije dela. Kjer je dvoja lokalnih delavskih federacij in sicer ena reformistična in druga revolucionarna, je naloga sekcije organizacije železničarjev odločiti, katri federaciji ima avtonomna krajevna skupina pripadati. — Kongres je nadalje sklenil, da se v prihodnosti ne bodo pridružili prirediteljstvu vseh obstoječih železničarskih socialističnih organizacij v Italiji. (Teh je nič manj kot pet.) Kongres je odklonil ustanovitve pomožnih blagajn z utemeljitvijo, da je železničarski sindikat organizacija razrednega boja, ki ima le v sedanosti podpirati člane, temveč, ki ima stremeti po uresničenju socialističnih principov. Sklenilo se je, da ima strokovno glasilo izhajati tedenko s posebnim tehničnim in higieničnim vestnikom. Ostali sklepi kongresa določajo razmerje organizacije z vlado in zlasti z generalnim ravnanjem državnih železnic ter način izvedbe zahtev z ozirom na veljavne zakone. Končno se je izvolilo delegate na mednarodni kongres transportnih delavcev, ki se vrši tekom tega leta v Londonu.

Avstroogrsko prebivalstvo po stanovih. Zadnje ljudsko štetje dokazuje, da v avstro-ogrski monarhiji še vedno prevladuje kmečki stan; dve petini vsega prebivalstva se preživlja s kmetijstvom in gozdarstvom. V poljedelstvu, vrtnarstvu, ribarstvu in gozdarstvu je zaposlenih 30.100.000 oseb v industriji pa 8.410.000; dalje v trgovini, prometu in zavarovalništvu 3.316.000, v rudarstvu in fužinarstvu 742.500, stavbeni obrti 940.000 in v domačem gospodarstvu 1.138.500 oseb. Uradnikov, učiteljev, duhovnikov in umirovljenec je 3.060.000, brez poklica 1.249.000 oseb.

ZAPISNIK IZVANREDNE KONVENCIJE Slovenske Delavske Podporne Zveze v Cleveland, Ohio.

III. SEJA.

Predsednik otvori sejo točno ob 7. uri zjutraj, 6. maja, 1913. Čitanje uradnih in delegatov. Navzoči so vsi izvoljeni br. Kakerja. — Čitanje zapisnika II. seje. Zapisnik se na podpiran predlog po br. Zupančiču sprejme. — Stavljen predlog, da naj bi se ne pisalo v zapisnik imen predlagateljev. Sprejeto.

Predlog, da se čitajo častitke 10 minut pred zaključkom seje. Sprejeto. — Voli se vratarja, za koje mesto sta imenovana Pavlovčič in Grbec. Izvoljen za vratarja Grbec.

Vprašanje: Ali je dovoljen članom vstop v dvorano? Na vprašanje se predlaga, da naj se dovoli članom vstop, toda ne da bi govorili. Ako pa ima član kaj važnega poročati, ali da ima kakšno prošnjo ali pritožbo, tedaj naj se mu dovoli govor. Po daljši debati se predlog sprejme.

Predlog, da se voli drugega konvenčnega predsednika. Na ta predlog da izjavo, predsednik, da rad odstopi od svojega mesta ter da bratu Želetu prepusti predsedništvo. Žele se odpo-ve. Predlog podpiran in sprejet. — Predlog, da se voli tajno kandidate in predsednika. Protipredlog, da se voli predsednika na listke tajno, kandidate pa se imenuje javno. Sprejet proti predlog. Imenovani kandidati: Povše, Goršek, Zorko, Justin, Pavlovčič, Justin in Pavlovčič se odpovedata kandidaturi. — Porotni odbor poroča, da je Povše na zatozni klopi, torej kot tak ne more biti predsednik. Dalje imenovana Zupančič in Kandido.

Izid volitve: Kandidati dobijo glasov: Zorko 22, Goršek 15, Penko 8, Zupančič 3, neveljavni 6. Na ožjo volitev dob. Br. Zorko 29, Goršek 20 glasov. Izvoljen brat Zorko, koji prevzame takoj svoje mesto.

Sprejme se predlog, da se dajo predlogi takoj na glasovanje. Predlog, da se preide na dnevni red podpiran in sprejet. Predlog, da se reši zadeva člana Kovačiča. Proti predlog, da naj se počaka dnevnega reda pritožb. Sprejet predlog, da se zaslži Kovačiča z večino. Kovačič dobi besedo. Pojasnjuje približno isto kot je čital Zabrič iz pisma in pojsnil Svoboda. Vidrih vpraša ali je on Kovačič kot predsednik dr. podpisal zapisnik iste seje na koji je bil izvoljen Cenc delegatom? Kovačič potrdi, da je podpisal zapisnik. Po končanem Kovačičevem govoru in krajši debati se stavi predlog, da se Cence potrdi delegatom, ker je bil pravilno izvoljen. Podpirano in sprejeto.

Na dnevnem redu so račun. Predlog, da se dobi državnega izvedenca ter da se mu dajo z njim trije delegati za tolačenje. Predlog sprejet.

Predlog, da kdor bode imel krivdo, bode plačal pregledovalca. Podpirano in sprejeto. Dalje predlog, ako so bile knjige v redu in da je bilo dovolj denarja v blagajni pred pregledovanjem, plača državnega pregledovalca Zveza. Ako pa je denar naložen po pregledu nadzornega odbora, tedaj plača krivec. Predlog podpiran in sprejet. Dalje predlog, ako so knjige v redu in da ni denarja v blagajni, tedaj plača strokovnjaka dotičnik kdor je kriv. Podpirano in sprejeto.

Pajk pojasnjuje, da je prevzel blagajno v navzočnosti prejšnjega odbora, ter da se strinja z tedajšnjo blagajno. Tajnik čita račun z lastnoročnim podpisom blagajnika Pajka. Preostanek dne 1. septembra 1911 \$3,288.68.

Sprejet predlog, da se čitajo računi in sicer, naj čita I. nadzornik, gl. tajnik in blagajnik.

Sledi 30 minut odmor.

Nadaljevanje po odmoru
Zapisnikar Bavdek poroča, je bil v tiskarni in da je oddal dosedaj zgotovljen zapisnik v tisk. Dale vprašuje kako naj bodejo častitke tiskane. Predlog, da se pismene častitke tiskajo samo od kje je častitka in kdo jo je pisal. Protipredlog, da se cela vsebina tiska. Sprejet z večino predlog.

Debatu glede računov. Po daljši debati se sklene, da se dobi državno zaprisežene strokovnjaka v računstvu.

Predlagano, da se mora gl. odbor podvreči istemu kar bode državno zaprisežen izvedenec računstva pronašel v knjigah. Predlog sprejet. Sprejme se, da se mora gl. odbor kakor tudi vsaki član Zveze podvreči sklepom konvencije. Sprejme se predlog, da se da tri delegate državnemu pregledovalcu v pomoč. Predlaga se, da naj se sami delegati naznanijo, kateri hoče iti na težko delo. Protipredlog, da se pregledovalce imenuje. Sprejet proti predlog.

Naznani se br. Povše z povdorkom, da s tem ne išče nikake časti, storiti hoče delo edino v korist Zveze. V istem smislu se naznanita Iv. Prostor in Jos. Cecin. Stavljen predlog, da jih delegacija sprejme, podpirano. Predlog, da se takoj popoldna prične s pregledovanjem, ako bode državni izvedenec na razpolago. Imenuje se br. Želeta, da on poišče za dr. izvedenec in podpornost kdaj bi lahko prišel pregledovati knjige itd.

Poročilo gl. odbora.

Predsednik: Namen moj je bil vedno delati v korist in procvit S. D. P. Z. pri kojeh sem imel povereno mesto predsedništva, od ustanovitve Zveze do danes. Bil sem vedno na stališču, da se da vsakemu svoje pravice. Priporočam

vam slogo, delujete nepristransko na korist S. D. P. Z. in obenem razmišljate in delujete za združitve organizacij. Podpredsednik: Med časom mojega uradovanja ni bilo posebnosti, da bi jih imel za poročati, deloval sem vedno v korist Zveze po svojih močeh.

Tajnik: Prevel sem delo v uradu Zveze le v korist iste, ker sem videl, da je mnogo zmešanih v poslovanju. Ne bodem mnogo govoril, kajti besede ne pokažejo veliko, pač pa bodejo cenj. delegatje razvideli iz delovanja (uradovanja) od časa mojega nastopa. Poroča številu članstva za časa nastopa mojega uradovanja okoli 2000, denarja 1. septembra 1911, \$3.288,88, družtev 44. Dalje poroča koliko smo imeli mrtvih članov, da je dve tretini članov promislilo nasilne smrti, radi tega priporoča, da naj se pri sestavi pravil vrstijo točka, katera se bo nanašala glede samomorilcev.

Pomočni tajnik nima nikakih poročil. Priporoča pa, da naj se deluje složno za korist in napredek S. D. P. Z.

Blagajnik: Poroča: da se mu je vsekozi dobro godilo, nikdo ga ni pokaral ali kaj kajim navekriži prišel. Kar pa manjka denarja, da bode plačal.

Pomočni blagajnik poroča, da mu je II. konvencija izročila v varstvo denar mladoletnih otrok, kojega je naložil v sledeče hranilnice. V mestni hranilnici Ljubljanski 17.011 kron, v First National Bank v Conemaugh, Pa., \$7.500,00.

I. nadzornik poroča, da je bilo njegovo delovanje zelo tehalno, to pa zaradi neopaznosti med gl. odborniki. Dalje, da mu je II. nadzornik vedno pomagal pri pregledovanju knjig, ker III. nadzornik tega ni mogel radi njegove oddaljenosti. Dalje pregledal sem račune in podpisal kakor tudi II. nadzornik v javnost pa le niso prišli.

II. nadzornik poroča, da je v uradu jako lepo in strokovnjaksko urejeno, glede računov se strinja z I. nadzornikom. Priporoča, da se posebno dobro urejajo pravila, tikačje se nadzornega odbora, naj se mu da več moči in pravice kot jih je dosedaj imel.

III. nadzornik: Spolnoval sem svoj posel po svoji najboljši možnosti za korist Zveze. Kar se tiče računa, ko se je govorilo, da je nisem hotel podpisati ga, je sledeče: jaz ga nisem mogel podpisati, ker ga sploh videl nisem, podpisal pa sem račun v knjigah.

Br. Marinič naznani, da je dobil sporočilo, da br. Kaker bolan, se vzame na znanje.

Čitanje častitk. Brzjavka: Chicago, Ill., 5-13.

Konvenciji S. D. P. Z. Cleveland, O.

Zbranim delegatom in delegatkinjam na izvanredni konvenciji S. D. P. Z. izrekamo naše iskrene pozdrave, želimo da delujete z duhom časa za procvit naše organizacije in napredek proletariata. Vaš cilj naj bode: Prebujati in svoboda slovenskih delavcev v Ameriki. Naprej, vedno naprej. Živeli! Uredništvo in upravnštvo "Proletarca".

Zaključek seje ob 12. uri popoldne.

Alojzij Bavdek, zapisnikar. Zof Birk, pom. zapisnikar. Jozef Zorko, konv. predsednik.

IV. SEJA.

Otvoritev seje ob 2. popoldan, 6. maja 1913.

Čitanje zborovalcev, navzoči so vsi izvenšči bolnega Kakerja in bratra Justina. Radi važnosti je bil Justin porvan telefonično domov. Se vzame na znanje.

Čitanje zapisnika III. seje, predlagano in sprejeto, da se zapisnik sprejme z nekoliko popravili.

I. porotnik: Deloval sem s svojimi tovarišema vedno složno. Odgovorjal sem vedno na vsa pisma ter gledal, da smo porotniki rešili spore, vedno najboljše in toliko kolikor so nam dopuščala pojasnila.

II. porotnik: Nimam mnogo poročati, deloval sem vedno po svojih močeh v korist in za napredek Zveze. Za časa mojega uradovanja sem dobil dve pritožbi in sicer eno o zadevi ustreljenega sobrata Josipa Sile od št. 4, drugo nanašajočo se na gl. tajnika.

Tajnik poroča, da ima zelo važno zadevo od dr. št. 5. Brat Mirt je bolan na revmatizmu in ima kilo, šel bi pa rad v staro domovino dne 12. maja, da se podvrže operaciji, radi tega se obrača za prošnjo, da bi se zadeva rešila čimprej ko mogoče. Sprejet predlog, da se reši zadeva takoj. Tajnik poroča, da Mirtova prošnja ni bila pregledana po vrhovnem zdravniku, dalje, da je v nesoglasju v prošnji navedena starost, ker piše družstvo, da je Mirt rojen leta 1864, pri tem ko piše zdravnik, da je star 53 let. Mirt je pristopil v Zvezo leta 1908.

Pajk potrjuje, da je to njegova krivda kot točasnega tajnika, ne ve pa kako se mu je vrnila pomota, da ni dal v pregled vrhovnemu zdravniku. Tajnik pojasnjuje, da je pravično povedal svojo starost, radi tega ni njegova krivda. Stavljen predlog, da je opravičen do podpore po pravilih, proti predlog da ni opravičen. Sprejet predlog. Tajnik poroča, da bode takoj poročal br. Mirtu. Odobreno.

Nadaljevanje poročil.

III. porotnik: Deloval sem skozi mojega uradovanja vedno v korist Zveze v kolikor se mi dopuščale sredstva in moje moči. Cenjenim delegatom in uradnikom priporočam najlepšo slogo v korist Zveze.

Poročila delegatov.

Društ. št. 1. Del. Jakob Brendič, Conemaugh, Pa. Poroča, da šteje družstvo št. 1 okoli 100 članov in da vlada med člani najlepša slogo. Družstvo št. 2. Del. Mih. Cenc, Johnstown, Pa. Poroča, da je družstvo na dobri podlagi. Družstvo št. 3. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 2. Del. Mih. Cenc, Johnstown, Pa. Poroča, da je družstvo na dobri podlagi. Družstvo št. 3. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 3. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 4. Del. Ant. Gerber, Lloyd, Pa. Poroča o ustreljenem br. Jos. Sile, kojega zadeva pride na pritožbo. Priporoča združenje vseh naprednih organizacij. Zvezino glasilo naj postane list Proletarce.

Društ. št. 5. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 6. Del. St. Zabrež, Garrett, Pa. Družstvo se zgraža nad vodstvom gl. odbora. Želi da se voli odbor, ki naj bi imel nalogo pogajati se za združitve organizacij. Konvencija naj se vrši vsake tri leta. Glasilo naj postane Proletarce.

Društ. št. 7. Del. Fr. Zorman, Claridge, Pa. Poroča, da želi družstvo naj bi se ustanovil poškodinski sklad v slučaju, da ostane S. D. P. Z. sama zase kot je sedaj. Želi pojasnila glede pisma, ki ga je pisal gl. tajnik družstvu, da mu ni plačalo assementov.

Društ. št. 8. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 9. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 10. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 11. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 12. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 13. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 14. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 15. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 16. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 17. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 18. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 19. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 20. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 21. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 22. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 23. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 24. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 25. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 26. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 27. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 28. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 29. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 30. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 31. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 32. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 33. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 34. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 35. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 36. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 37. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 38. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 39. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 40. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 41. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 42. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 43. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 44. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 45. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 46. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 47. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 48. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 49. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

leta naj bode usmrtnina \$750,00 za 15c mesečno. Glasilo naj postane delavski list Proletarce.

Društ. št. 44. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 45. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 46. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 47. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 48. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 49. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 50. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 51. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 52. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 53. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 54. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 55. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 56. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 57. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 58. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 59. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 60. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 61. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 62. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 63. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 64. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 65. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 66. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 67. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 68. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 69. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Želi, da se noseče ženske ne sprejemajo v družstvo, ker mora Zveza prehitro plačevati porodniške nagrade. Želi naj se pravila izboljšajo, ker se jako pomanjkljiva. Za konvencijo čas naj se voli dobrega predsednika, ki naj vodi konvencijo strogo po redu. Za glasilo si želi Clevelandsko Ameriko.

Društ. št. 63. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 64. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 65. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 66. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 67. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 68. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 69. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 70. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 71. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 72. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 73. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 74. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 75. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 76. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 77. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.

Društ. št. 78. Del. Jos. Gore, Thomas, W. Va. Družstvo je za združenje naprednih organizacij. Izvoljen je bil primarni finančni primanjkljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestni vred.</

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:

jugoslovanska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.

Naročnina: Za Ameriko \$2.00 za celo leto, 1.00 za pol leta. Za Evropo \$2.50 za celo leto, \$1.25 za pol leta. Opomba: pri spremembi bivališča vsakega novega naročnika tudi \$1.00 dodatno.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by South Slavic Workers' Publishing Company Chicago, Illinois.

Glasilo Slovenske organizacije Jugos. socialistične Zveze v Ameriki.

Subscription rates: United States and Canada, \$2.00 a year, \$1.00 for half year. Foreign countries \$2.50 a year, \$1.25 for half year. Advertising Rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

2146 Blue Island ave. Chicago, Ill.

"NAJBOLJŠI LJUDJE."

Zgodovina je najboljša učiteljica. In zgodovina starejših in novejših časov nas uči, kako so povsod in vsikdar "najboljši ljudje" — tako so se namreč nazivali — svoje dobe nasprotovali novim idejam in novim iznajdbam in kako so jih smešili.

Stari grški filozof Sokrat je moral piti strup, ker je hotel vpeljati nekatere nove ideje, ki pa niso bile "boljšim ljudem" tedanjih Grkov po volji.

Ko je Galileo Galilei oznanil svetovi svoj novi nauk, da se zemlja suče okrog sonca, ne pa sonce okrog zemlje kakor so takrat za trdno verjeli, mu je nezmotljivo (!) rimska katoliška cerkev zažugala, da bo zgorel na gmadi, ako ne prekliče tega nauka. Isto tako so se norčevali tudi iz Nikolaja Kopernika in mu žugali s kaznijo, ker je postavil sonce v središče našega solničnega sistema.

Kristofa Kolumbu so "nezmotljivi modrijani" rekli, da je norec, ker je trdil, da je zemlja okrogla in da je možno priti potom zapadnega morja v Indijo.

Fulton, kateri je iznašel parobrod, je bil na vsi moč zasmešan od tedanjih inženirjev. Ravnotako so "treznomisleči ljudje" napadali prvo železnico. Rekli so, da železnica se ne bo nikdar obnesla in da je protivna zdravju, življenju in lastnini.

Ko je bil predložen v Londonu načrt za suški prekop, je lord Palmerston, ministrski predsednik Velike Britanije jezo izjavil: "To ni mogoče, se ne sme niti se ne bo nikdar zgodilo!"

Ko so Jay Gouldu pokazali prvi telefon je rekel: "Igrača za otroke bo že, toda faktor v trgovini ne bo nikdar."

Ko je More poslal svojo prvo brzojavko iz Baltimore v Washington in ko se mu je posrečilo, da je izposloval v kongresu nekaj denarne podpore od strani vlade za nadaljne poizkuse, dvignili so se proti njemu mnogi "vodilni nenejaki", češ zakaj zapravljajo ljudski denar za take noroglavne ideje?

"Pojd v peklo!" je dejal milijonar Vanderbilto svojem vslužbenemu Venterhouseju in ga zapodil iz službe, ko mu je zadnji predstavil svojo novo iznajdbo zaviralnik s stisnjenim zrakom za železniške vagonce.

Ko je Jenner, kateri je pripravil pot Pasteuru, Listerju in Kochu in kateri je danes poznan kot eden največjih dobrotnikov človeštva — Ko je Jenner prišel v London, da si pridobi priznanje za svoj novoiznajdeni serum za cepljenje koz, napadli so ga "vodilni" angleški zdravniki s psovskimi najnižje vrste, a duhovnik so ga preklinjali s prižnic, češ da se vtika v "božje naredbe".

Simpson, škotski zdravnik, kateri je iznašel anaestetično silo kloroforma, je bil ravnotako zasmešan od duhovništva, češ da greši zoper "božjo voljo", ker hoče olajšati ženam porodno bolečino, kajti bog je zapovedal, da mora žena trpeti za svoj "greh".

Na stotine boriteljev za odpravo zamorske sužnosti pred civilno vojno je bilo tepenih, preganjanih in vrženih v ječo. John Brown, prvak abolicionistov je bil obešen, ker je javno žigal telesno sužnost črncev.

Prvi letalec s prvim letalnim strojem je naletel povsod na norčevanje in zasmeh. Še ni tega dveh leti, kar je katoliški duhovnik v Buffalo, N. Y., izjavil, da bog je dal peruti samo ptičjem ne pa ljudem, da bi letali.

In tako dalje brez konca in kraja.

Vsaka nova ideja, vsak korak k napredku in prosveti človeškega rodu ima gotovo dobo svoje nasprotnike v "najboljših ljudeh", ki navadno mislijo s preteklostjo in nimajo niti najmanjšega pogleda v bodočnost. Ti "Najboljši ljudje" danes napadajo socializem, napadajo nauk o evoluciji zemlje in človeka in smešijo nositelje teh nazorov in resnic, kakor so njih duševni predniki stoletja nazaj napadali in smešili Kopernika, Kolumba, Newtona in ostale oznanjevalce resnice.

Danes se otroci v šoli smejejo "modrijanom" v srednjem veku, ki so pobijali resnico, da se zemlja vrti okrog sonca; smejejo se "modrim" ljudem, ki so nasprotovali železnici, brzojavu in telefonu in zgražajo se nad barbari, ki so obešali boritelje za odpravo telesne sužnosti.

Petdeset let od danes se bodo pa smejali "modrim" ljudem danesnje dobe, ki smešijo socializem, resnico o razvoju človeka itd. Smejali se jim bodo in jih pomilovali kot bedake. Malokdo izmed nas bo to doživel, želeli pa bi, da bi takrat še živeli tisti nazadnjaki, ki nas danes napadajo in zasmejujejo — želeli bi, kajti potem bi morda spoznali, kako grdo se danes motijo, spoznali bi, da so bili leta 1913 najmanj petdeset let od zadaj za časom.

KJE JE NAŠA PRAVICA?

Gospodujoči razredi so vedno dajali predpisanim zakonom nekako nepremagljivo moč in nedotakljivo svetost. Nekoč so bili sploh zakoni tajni. Neizobraženo ljudstvo ni smelo premišljovati o namenih in podlagi zakonov. Zakonodajni ukrepi niso danes več nikakor skrivnost, četudi se še dandanes debele knjige državnih paragrafov širokim plastem ljudstva nerazumljive.

Toda danes vemo, kako se ustvarjajo zakoni in vemo tudi, da niso zakoni nekaj večnega in nedotakljivega. Marx nas je učil, da so zakoni ene dežele le posledica gospodarskih razmer dežele in da so tudi zakoni podvrženi razvoju proizvajalca. Ako hočemo toraj prevladati zakonodajo si moramo osvojiti oblast, ki temelji na podlagi gospodarskih form. Dejanska gospodarska moč diktira zakone.

Boj delavcev po celem svetu pritrjuje temu načelu. Skupnemu cilju proletarijata, se ne bode mogel gospodujoči razred dolgo časa upirati. Morajo se izpremeniti zakoni. Proti privilegijam kapitalizma se dviga predvsem proletarijat, potem kmetje in malomeščanstvo.

Pod vplivom izpreminjajočih se gospodarskih razmer se porajajo razredi ki zahtevajo izpremembo in moderniziranje zakonov. Zakoni so podvrženi neprestani izpremembi. Ali mogočnjaki in kapitalisti, ki še vedno nemoteno gospodujejo nad državnimi oblastmi in državnim gospodarstvom so si potom temeljnih državnih zakonov utrdili in zagotovili svoje kapitalistične privilegije. Nad državnim in zveznim kongresom so postavili državni in zvezni senat, ki odklanja ali zavrne vsako moderno "kapitalizmu škodljivo" reformo. Senatorji izvršujejo nekako trajno pasivno rezistenco napram sklepom zbornice.

Kapitalizem si je prilastil tudi upravna državna mesta, ki imajo zakone uveljavljati. Na sedežih kjer se delajo postavbe sedi sama frakarija. Mi ne moremo v "belež hiši" v obeh zbornicah dobiti niti enega, na katerega bi mogli pokazati, da je razredno zaveden proletarec, in kateri zastopa interese delavcev v Združenih državah.

Moč in državo so si kapitalisti in meščanska frakarija sami osvojili, bremena in stroške državne oblasti so pa zvalili na rame potrepljivega ljudstva. Ogromno večino vseh davkov plačnjo kmetje in delavci. Podražena potrebačin omogočuje državna uprava. Kapitaliziralo se je cela

država. Potom državnega aparata si ustvarja kapitalizem izvrstne kupijske pogoje.

Zakoni so takšni, kakoršni je socialno in gospodarsko razmerje razredov. Zakon odgovorja interesom gospodujočega močnejšega razreda; Vsak novi razred, ki zagospoduje državo si ustvarja lastne zakone, ki služijo le stremljenju in privilegijam tega razreda. Le pod vplivom zunanjih močnejših faktorjev se zakoni spreminjajo v prid zagospodarjenih ljudskih slojev.

Oblast je pogoj vstvarjenju in spreminjanju novih zakonov. Politična moč proletarijata omogočuje modernejšo legislaturo. Gospodarska zavednost daje delavstvu politično moč in državni vpliv. Pod vplivom novega političnega faktorja se zakoni izpreminjajo in modernizirajo. Zakon predstavlja moč razreda, ki razpolaga z državnimi institucijami in napravami za delavski razred, ki se neprestano in uspešno bori za gospodarsko moč in politične pravice, ki si osvoja javne institucije in jemlje gospodujočim privilegij, da smejo ustvarjati zakone, ki so le njim v prid in korist poglobiti — je zavest gospodarske zavednosti in naraščanje politične in industrijske moči, da se omogoči modernejšo zakonodajo, katere naloga bi v prvi vrsti morala biti, da protektira delavski razred pred ljudskim lenuhom in zaježadci.

Socialna politika in socialne institucije so plod zakonov, ki jih ustvarja razredna moč delavcev. Moč je pogoj realiziranju socialistične politike. Vstvariti in poglobiti osvobodilno moč onih, ki so obsojeni trpeti izkoriščanje in zatiranje omogočeno po zakonih gospodujočih, je naloga organizacij in glavni cilj našega dela in boja.

SOCIALNI POMEN KONSUMNIH DRUŠTEV.

Razen izrečnih sovražnikov, so dajo tudi nekateri mlačni prijatelji konsumozadružno gibanje povsem napačno. Če posamezni odurni reševalci srednjih stanov dolže konsumna društva, da hočejo uničiti branjevec, lahko rečemo, da je taka trditve nedokazana. Mnogo težje pa je čisto odstraniti krive nazore o konsumnem gibanju pri tistih, ki sicer trdijo, da so prijatelji zadružnega gibanja. Jako mnogo imamo ljudi, ki se obnašajo rezervirano napram konsumnemu društvu, ker mislijo, da je konsumno društvo samo navadna bračarija. Ne izplača se truda in dela za stvar, ki ne prinaša nič novega, nego kvečjemu staro nadaljuje na širši podlagi. Ni sicer treba tajiti, da so nekaj deloma veljale besede, da je konsumno društvo velika branjerija, ko so konsumna društva s sveto vneto kupovala in prodajala blago, da bi čim več prebitka vrnila članom. Takrat je bilo konsumno društvo res zadružni branjevec, ki je sicer obliko razdeljevanja blaga nekoliko spremenilo, drugače pa ni kazalo nobenih znakov, ki bi pričali, da hoče z njimi spremeniti del splošnega gospodarstva.

Če pregledamo konsumna društva v tem pogledu, ali so se privadila stopati v službo razvoja ali pa so ostala na svojem nekdanjem stališču, kjer bi opravljala funkcije branjevec, moramo pač z veseljem priznati, da hoče večina naših konsumnih društev biti več, pa je tudi več nego velik branjevec. Velike in važne socialne naloge ima konsumno zadružno gibanje, talenti posameznikov in moč množice so potrebni, da one naloge izpolnijo.

Veliko dalekosežno socialno nalogo opravlja konsumno društvo že s tem, če uvede nakupovanje in prodajanje proti gotovini. Marsikateri gospodinj bi sicer sprva težko opustiti navado, da bi jemala blago na upanje. Toda le kmalu bo gospodinja sama videla potrebo spremembe. Prej ko je branjevec dajal na upanje, ko je imela pri njem dolg, je bilo treba ostati z branjevcem v prijateljstvu. Čim večji je bil dolg, tem manj je smela kritizirati kakovost blaga ali pa mero in vago ter ceno. Če se pa vendar drznila kritizirati, si je mogla biti v svesti, da ji branjevec pokaže na dolg, zaradi katerega ne more očitati kakovosti blaga. Potemtakem je torej imel branjevec v go-

spodinjstvu važno odločevalno besedo. Ta je določeval kakovost in mero blaga, k njemu je moral prihajati rodovina po blago, ker je dajal na upanje, jemal je večino denarja, če ga je kaj bilo, in gledal na to, da jemanja na up ni bilo nikdar konec.

To je bilo drugače, ko je konsumno društvo napovedalo boj jemanju blaga na upanje. Sedaj ni bilo nikogar več, ki bi se bil drznil posezati v gospodinjstvo rodovin, neodvisno od tujega vpliva je gospodinjila gospodinja v svojem gospodinjstvu, ter smela slabo blago označiti za slabo, ne da bi jo kdo opominjal na nje odvisnost, ter sme tudi zahtevati dobro postrzebo. Konsumno društvo je učilo gospodinjiti mnogo gospodinj, ker jih je osvobodilo branjevec, ki so dajali blago na upanje.

Z ojačenjem konsumnih društev, z možnostjo, da daje članom dobiček, se je porodila nadaljšna misel. Del dobička se je odločilo za ustanovitev delavnice, v katerih se izdeluje in obdeluje blago v zadružno potrebo. Tukaj je torej organizacija konsumentov branjevec znatno prehitela. Povsod sicer niso zasledovali z enakomernostjo takih razširjenih nalog. Še dandanes imamo mala, srednja in tudi velika konsumna društva, ki ostajajo v svojem ozkem delokrogu. Želja po prebitkih je še velika. Toda kaj pa hoče to v primeri z napredujočim praktičnim idealizmom velikega števila konsumnih društev, ki so raztegnila svoje zadružno delovanje na več nego samo eno panogo. Ta konsumna društva ne gredo za tem, da bi dosegla čim večji prebitek. Glavnico, kapital hočejo zbirati; ne glavnico v navadnem zasebno-gospodarskem smislu, nego socialno glavnico, ki je last množice, članov, ki ni last posameznika, ki služi tisti množici in ji prinaša koristi. Produktivne panoge, ki so doslej služile izključno zasebno kapitalističnemu dobičkarstvu, stopajo sedaj v službo zadružnim namenom. Ogromne tvornice za kruh, velikanke mesnice z milijonskimi prometmi niso nič redkega več. Ob enem se pričenjajo v stanovanjskih razmerah temeljite spremembe. Odklenkalo je že domala stanovanjskemu in zemljiškemu odruštvu. Gotovo, to so šele začetki. Majhni začetki, če jih primerjamo s tem, kaj je treba vse spremeniti. Toda so pa vendar začetki, jako, sposobni za življenje, ki se bodo razvili. Koliko se bodo razvili, tega ne vemo. Meja še ne vidimo danes. Vidimo samo novo življenje, napredovanje na poti k boljšim razmeram in veselimo se tega.

Če hoče biti slika socialnega pomena konsumnih društev vsaj nekoliko podobna, potem se moramo spominjati tiste naloge, ki jo posamezne konsumne zadružne organizacije izvrstno izvršujejo. Pogosto občutimo težke gospodarske krize. Draginja se menjava s krizami, čisto nas srečata pa tudi obe obenem. Gospodarski boji, stavke, in izpori prinašajo bedo in siromaštvo največjim onim, ki najmanj morejo prenašati take dogodke. Ne da bi vpraševali, kdo je kriv teh pojavov, koga zadene odgovornost za žrtve draginje in kriz, stavk in izporov, podpirajo nekatere konsumne organizacije tiste, ki so postali žrtve, jim pomagajo, da prebijajo hude čase, sploh lajšajo bedo. Ustanavljajo posebne sklade, ki jih dopolnjujejo z delom dobička, da potem nasitijo lačne, sploh lajšajo gospodarsko bedo. Tisoče ljudi je že priznalo socialen pomen konsumnih združenj zaradi skladov v pomoč bednim. Tudi ti so smatrali preje konsumne zadruge le za branjevec, ki prodajajo sol in sladkor, petrolej in moko, ki sicer nimajo nikakršnih socialnih funkcij. Vse te je bilo lahko prepričati, da se v zmoti. Kdor hoče videti, prav lahko vidi socialen pomen modernega konsumnega zadružnega gibanja. Kdor pa vsega tega noče videti, temu ni mogoče pomagati; kljub temu se bo pa konsumno zadružno gibanje vedno bolj krepilo in izpolnjevalo socialne naloge. Kdor pa hoče, da bi se razvoj vršil hitreje, ta naj pomaga v krepitvi organizacij. To delo pospeševati, da se dobi potrebna podlaga za bodoči razvoj.

ALI JE ZADRUŽNA ORGANIZACIJA DELAVCEM POTREBNA?

S tem vprašanjem se je delavstvo v slovenskih naselbinah še jako malo pečalo. Delavci družnih narodnostij so že zdavnej prepričani, da je organizacija delavskih konsumentov prav tako potrebno za uspešen delavski boj, kakor je strokovna ali politična organizacija. Da je to res, dokazujejo velikanški pometi obstoječih konsumnih društev, da ne govorimo o Angliji, Belgiji ali Nemčiji, kjer so delavci ustvarili takšne konsumne organizacije, o kakoršnih mi Slovenci sploh nimamo niti pojma. Zadošča naj, če omenjamo sosedne konsumne organizacije v Avstriji.

Tam so se zadnja leta razvila konsumna društva razen današnjih velikanskih društev po čeških industrialnih centrih v Teplici, Schoenauu, Karbitzu, Ustju (Aussig), Moravski Ostravi. Seveda tudi ne počiva razvoj konsumnih združenj v raznih krajih Spodnje Avstrije in na Zg. Štajerskem. Društva, ki so imela pot prej po par stotisoč kron prometa, so postala milijonska podjetja, tako da se človek res mora čuditi tako naglemu in zdravemu razvoju delavskih konsumnih društev. Delavci teh okrajev se zavedajo, da potrebujejo takšne organizacije tako v mirnem kakor tudi v boljnem času. Svesti so si, da koristijo delavska konsumna društva v mirnem času s tem, da regulirajo cene, da jih posamezni trgovci ali rudniški in tovarniški podjetniki s svojimi skladišči ne morejo tako izkoriščati kakor bi jih, če ne bi bilo konsumne organizacije. V službi stavke je veliko lažji boj s podjetnikom, če imajo delavci dobro konsumno organizacijo, kakor pa če so vezani na njegovo skladišče. Da je lansko leto v Angliji tako dobro odrezala milijon rudarjev v stavki, da je ravno sedaj končana stavka v Belgiji z uspehom in tako mirno, je pripisovati edino temu, ker so v teh dveh deželah delavci imeli razen strokovne in politične organizacije tudi dobro organizacijo konsumentov, ker imajo velikanske konsumne zadruge, ki posedujejo že tudi svoje lastne velike tovarne za produkcijo raznih potrebščin.

In kako se razvijajo na Slovenskem, naj dokazuje naslednji pogovor, katerega sta imela pri nekem združenju na Slovenskem zavedni odbornik nadzorništva in nevedni član konsumne organizacije, ki je ravno odstopil od društva, ker mu je bilo premalo dividend. Razgovor dokazuje, kako malo še naši delavci poznajo konsumno organizacijo in da ne poznajo pravega pomena in cilja našega zadružništva.

Zaveden odbornik vpraša odstopivšega člana Jurčeta, zakaj da je odstopil od konsumnega društva.

Jurče: "Ker so za leto 1912 bile premajhne dividende in zadnji mesec so v rudniškemu konzumu začeli prodajati en vinar ceneje pšenično moko št. 0."

Zavedni nadzornik: "Jurče, ali ne veš, da rudnik prodaja samo število 0 ceneje, vse druge številke moka pa so ravno tiste cene kakor so v delavskemu konzumnemu društvu."

Jurče: "Že mogoče, ampak glavno je, da sem odstopil, ker so premajhne dividende."

Nadzornik nadaljuje: "Poglej, Jurče, v prodajalni, kjer si bil dosedaj član, je tvoje podjetje, odločuješ z tvojim glasom pri obnem zboru in če tamkaj skleneš, da naj se z rudniškim magazinom in drugimi trgovci konkurira, torej da napravimo takšne cene, ali če je mogoče še nižje, in da ne zahtevamo nikakršnih dividend, samo da bo cena enaka kakor pri naših nasprotnikih, ti garantiram, da se bo to zgodilo."

Jurče odkima, da ne. Nadzornik nadaljuje: "Poglej, Jurče, v prodajalni, kjer si bil dosedaj član, je tvoje podjetje, odločuješ z tvojim glasom pri obnem zboru in če tamkaj skleneš, da naj se z rudniškim magazinom in drugimi trgovci konkurira, torej da napravimo takšne cene, ali če je mogoče še nižje, in da ne zahtevamo nikakršnih dividend, samo da bo cena enaka kakor pri naših nasprotnikih, ti garantiram, da se bo to zgodilo."

Rudar.

samo ostani član in pridri na občni zbor, pa bova to skupaj predlagala. Obojega seveda ni mogoče: nižje cene kakor pri nasprotnikih, pa visoke dividende."

Jurče: "Saj sem si tudi jaz to mislil, ali nagovarjali so me nasprotniki, eni da naj grem v rudniški konzum, ker se jeze nad konzumnim društvom, ker ni šlo vse tako kakor bi oni hoteli. Drugi me zopet nagovarjajo, da naj grem k privatnim trgovcem, ker raje dajo na kredit kakor v delavskemu konzumu."

Nadzornik: "Poglej, Jurče, vse to, kar ti pripovedujejo nasprotniki, ti bo škodovalo. Če greš k rudniškemu magazinu, ne boš več samostojen, če se prične jutri stavka, bodo isti trenotek zaprli prodajalno. Ceneje tudi ne boš dobival kakor v delavskemu konzumu, ker če tudi niso bile visoke dividende, ampak napravi majhen račun s tistimi dividendami, pa dobiš pravo sliko. Če potrebuješ na mesec 30 kg pšenične moka, da to na leto 12krat 30 kg, to je skupaj 360 kg in če kupiš vsak kilogram en vinar ceneje, je to K 360 na leto in če bi bila moka celo dva vinarja ceneje, bi bilo samo K 7.20. Jaz pa sem dobil lansko leto za celo leto K 49.17 dividend. Saj si tudi ti dobiš približno toliko, ni res?"

Jurče prikim.

"Pri privatnem trgovalcu tudi ne boš nič na boljšem, če ti daje res rad na kredit, je še vprašanje. Če zbolíš ali če boš odpuščen iz dela. Če se prične kakšna stavka, in trgovci ne bo računali, da mu prineseš v soboto zvečer denar ali pa koncem meseca, ti ravnotako ne bo nič kreditiral. Njegov kredit nima drugega namena, kakor da te priveže na sebe. Glej, čisto drugače pa je v konzumu. Če bi mi enkrat spoznali vsi, kakor so spoznali delavci na Angleskem, v Belgiji, bi lahko napravili pri konzumnemu društvu razne podporne fondse za slučaj stavke, bolezn, brezposelnosti, vse to bi se dalo napraviti, če bi mi vsi delali na to. Torej vidiš, Jurče, kako plemenito bi lahko mi pri konzumnemu društvu delali skupno, če bi bili vsi zavedni."

Jurče prikim in počasi odgovori: "Sedaj pa si me res prepričal, ostal bom član, delal bom tako kakor mi ti pripoveduješ. Ne bom poslušal več ne liberalcev in ne klerikalcev, pognal bom vse agente, ki agitirajo za privatne trgovce in priliznike, ki me vabijo v rudniško konzumno društvo."

Potem si podasta roke, ideta vsak svojo pot: Jurče na svoj dom nadzornik pa v pisarno konzumnega društva, da naznani, da ostane Jurče še nadalje član.

Rudar.

V Cincinnati, O. kjer so vslužbeni poulični karji na štrajku, je prišlo med štrajkarji in policijo do bitke. Rezultat, trije štrajkarji ranjeni, šestindvajset pa so jih policaji pometali v ječo. 7500 štrajkarjev je v imponentnem obhodu korakalo v "Cincinnati ball park", kamor so unijski organizatorji sklicali shod. Na najbolj živahni ulici v mestu pa so štrajkarji naleteli na skebe, kateri so opravliali svoje umazano delo. Policija, katere je seveda za to na svetu, da protektira skebe, je začela pridno mahati s slavnimi policijskimi koli po glavah štrajkarjev. Skebe in policija bodo zdaj seveda proglašeni za nedolžne in mučnike, krivdo bodo po stari navadi zvalili na štrajkarje.

V New Yorku je naš sto brivskih bossov naprosilo newyorškega župana Gaynor-a, da naj posreduje med puntarskimi brivskimi pomočniki. Bossi so bili nekaj časa zelo prevzetni, ter niso hoteli ničesar slišati od zvišanja plač. Sedaj pa že ponižno priznajo, da je v mestu nad 20.000 brivnic, kjer je nemogoče izvrševati brivski obrt, ako se štrajkarji ne vrnejo na delo.

Župan je obljubil, da bode posredoval in skušal doseči sporazum med delavci in gospodarji. Bossi pa so obljubili, da so pripravljeni zvišati plačo in skrajšati delovni čas. Nad 10.000 štrajkarskih brivcev je organiziralo parado, ter v štirih vrstah korakalo po mestnih ulicah.

Delavci, naš boj je vaš boj.

KLERIKALIZEM IN SOCIALIZEM.

Klerikalizem je znal od nekaj računati z gospodarskimi, političnimi in socialnimi razmerami in se jim je zmerom prilagajal. Na korist vladajočih življenj seveda! Zatiranam in tlačnim je cerkev oznanjevala "dolžnost", da potrpežljivo prenašajo svojo usodo in da se ne upirajo zoper "božji red". In za tolažbo jim je obetala bogato plačilo za vse gorje in za vso bedo onkraj groba.

Stališče prvotnega krščanstva, "svetih očetov", ki so v prvih stoletjih oznanjali Kristov nauk, njih stališče do socialnega vprašanja je bilo povsem drugačno nego poznejše čase. Prav močno je dišalo po komunizmu. Stremjenje po lastnini in po posesti je tiste čase veljalo za pregrešno.

Če bi bila cerkev državo in družbo prekrasila s tem naukom, bi bil gospodarski socialen in političen razvoj nemogoč. Ampak zakoni razvoja so bili močnejši kakor besede cerkvenih očetov in cerkev jih je uvaževala: priznala je zasebno lastnino in označila razloček med bogatim in siromakom in razredno gospodstvo za "nedotakljivo" ustango po "božji volji". V resnici: cerkev je bila razvoju pogostoma za napot; upirala se je velikim gospodarskim, socialnim in političnim preobratom, če je bila v strahu za svojo moč in veljavo. Ampak ko so se ti preobrati vsled zgodovinske nujnosti zgodili, ko se je zrušil fevdalizem, suženjstvo in tlačanstvo, ko se je podrl absolutizem in razpadel pod udarci kapitalističnega gospodarstva stari obrtni red — se je cerkev lepo vdala in vse to "vzela v svojo zaščito." Vlado vsakega razreda je navsezadnje pripoznala in jo branila pred "prekuhmi". Vselej se je pobotala z vladajočimi razredi in oblastmi zoper interese tlačnih in preganjanih. In tako je postala tudi patrona kapitalizma in na socialno vprašanje naših dni gleda čisto s kapitalističnega stališča. Katoliški cerkvi ne gre niti pičica zasluge, da se je rodilo delavsko gibanje, da so nastale samostojne delavske stranke, ki se v interesu proletariata vojskujejo zoper kapitalistični gospodarski, državni in pravni red.

Izza prvih začetkov delavskega gibanja je bilo v klerikalnem taboru vedno nekaj socialnih politikov, ki so spoznali potrebo boja zoper kapitalizem. Tako n. pr. od Lasalla k socialni politiki spreobrnjeni mogunski škof Ketteler. Sicer se ni odrekal dogmi, da "mora" biti na svetu mnogo siromakov in malo bogatinov, da bo delavska usoda na vse večne čase siromašno življenje, vzle temu je delavec naravnost pozival na boj zoper "brezbožni kapitalizem," ki "spravlja gmotno življenje delavcev v nevarnost in izpreminja zemeljsko oblo v suženjsko tržišče." Opravičen in zdrav, je dejal škof, je ta boj, in potrebna je zategadelj organizacija in koalicijski delavci, potrebnost je sredstvo stavek.

Klerikalizem pa si je izbral drugačno naziranje. Mnogo drugih katoliških pisateljev se je trudilo, da spreobrnejo klerikalizem k pošteni krščanski stališču v delavskem vprašanju. Odličen zastopnik te struje je baron Vogelsang, na katerega so se v svojih boljših časih kaj radi sklicevali tudi naši klerikali. Pri Vogelsangu srečavamo vzle vsemu plahemu polovičarstvu mnogo zdrave misli. Tako piše:

"Kapitalistični red je delo človeškega greha in človeške slabosti; zadira se v prirodne in razodete božje postavbe. Takoimenovani red je, če ga natanko pogledaš, pravičnejši nered, anarhizem denarne moči, nevarnejši od revolucionarnega monarhizma, ki dela v svoji nerednosti z dinamitom in zavratnimi umori, dočim dela meščansko kapitalistični anarhizem mnogo izdatneje z menico, hipoteko, z razdiranjem vsake organizacije.

Človeštvo je postalo plen mamonizma; zaradi čistega dobička so velike ljudske plasti, celi narodi izročeni telesni in moralni pogubi: zavoljo svetovnega gospodarstva, zavoljo konkurence na svetovnem trgu se pustošijo dežela in se pustošijo ljudje. To svetovno gospodarstvo s svojim gospodarjem, svetovnim papirjem, spominja na tisto mesto Janezovega

Razodetja, ki govori o živali, katere podoba mora oboževati vsak, komur je drago lastno življenje. Vsi, veliki in majhni, bogatini in siromaki, svobodni ljudje in sužnji, vsi so zaznamovani na rokah ali na čelu, nihče ne more ne kupovati in ne prodajati, če ni zaznamovan z imenom živali. Nam se zdi to nebrzdano stremljenje po svetovnem gospodarstvu najgresnejša nevarnost naše dobe, gospodarska, socialna in politična revolucija, kakor nam ne grozi buja ne od socializma in ne od anarhizma.

Socialni boj se suče kakor okrog svojega tečaja okolo vprašanja, ali naj bo produkcija anarhistična ali pa urejena po moralnih, od države priznanih zakonih. Anarhisti imajo osvoje skrajno levico in svojo skrajno desnico. Prva se iz obupa nad zlorabo države bojuje z dinamitom, bodalom in zaroto zoper predstavnike zgodovinske države; druga se bojuje s kapitalom in mednarodnimi "obročji". Mančestersko je anarhizem in nihilizem bogatinov in je na enaki moralni stopnji z anarhizmom in nihilizmom siromakov — le orožje obeh je različno. Anarhija je vojni stanje: vsi proti vsem — pa naj se bojuje ta boj z orožjem ali pa z brezobzirnim gospodarskimi sredstvi. Zadnji smotir mančesterskega gospodarstva je popolno podjarmljenje človeškega dela po kapitalu, in deloma zavedno, deloma nezavedno se trudijo pristaši malopridnega nauka, da odstranijo vse ovire, ki se zoperstavljajo temu idealu.

Ampak po božji volji ni, da bi bilo delo neločljivo spojeno s siromakstvom in brezupno bedo, z uničenjem rodbinskega življenja, z brezpravnostjo in s smrtjo na smetišču. Težke izkušnje, ki leže v teh razmerah. Bog ni natovoril delavcu k njegovemu težkemu in neveselemu vsakdanjemu delu. Narobe: malokatera grehota, ki jih delajo ljudje, stoji pod tako težko kaznijo večnega sodnika kakor zatiranje slabotnih, kakor utrjevanje pravičnega plačila.

Boj zoper kapitalistični "red", t. j. boj z vsemi zakonitimi sredstvi, je naloga vsakega resničnega kristjana in nobena nesreča ne bi bila za človeštvo hujska, nego da bi mu pošla moč, da se najodločnejše zoperstavi temu neredu.

Znamenje kapitalistične tendence našega časa je neizmerno povzdigovanje štedljivosti, kakor da je vesoljno zdravilo za vse gospodarske bolečine človeštva in končna rešitev socialnega vprašanja, da se vlade, parlamenti in veda vsem neljubim poživom po socialno-gospodarskih reformah izogibajo s cenanim in preprostim opominom: "Prisedite si kaj!" Da ta opomin ni drugega kakor krvavo norčevanje iz delavskega ljudstva, pritiranega na rob obupa vsled davkov, obresti, trgovskega odušstva in skromnih mezd — kaj zato; da le čednostno zveni.

Nikoli se nam ni zdelo koristno, da bi oznanjali obubožanim delavcem odrekanje v prilog pohotne gospode, da bi le-te priznavali vse dobrote tega sveta, one pa tolažili s povračilom na onem svetu. Nič ni bolj nasprotnega strogi pravičnosti, ki jo terja krščanstvo.

V kateri katoliški državi najdeš udejstvovanje dejansko vero, t. j. kot socialno in državno pravico utemeljeno vero, vero oživljeno v družabnih napravah in zakonih? Nobene take države ne poznamo, kjer bi se uveljavilo pravičnanje, da ima krščanska morala pravico do zahteve, da se v državi napravah uresniči.

Skrajni čas bi bil, da se katoličani odrečejo hlapčevanju frazam o potrebah javnega prometa in o stališču družabnega življenja, da nič več kot doslej, preden pokleknejo pred najsvetejšim, trikrat padejo na kolena pred zlatim tetelom in pred postavo mamonizma.

Zatiranec, ki so se vdali socializmu imajo prav s svojo tožbo, da jim sedanje razmere ne nudijo človeškega življenja. Prav imajo s svojo zahtevo po organiziranju družbe, po harmoniziranju socialnih in političnih sil.

Socialni reformerji smo socializmu, t. j. njenim duševnim voditeljem, nemškim, angleškim in francoskim, velike hvale dolžni. S svojimi silnimi, neodoljivimi udarci so razbili lažljivo zgradbo

kapitalizma, in v resnici je bil to opomin katoličanom, da iz zakladnice svojih tradicij poiščejo oradivo za novo stavbo.

Socializem stremi po upostavitvi zakonov pravičnosti in s svojimi krepko zanikavajočimi življenji je bistveno pripomogel, da je dovedel občutek družabne bolečine na bolno mesto.

Tako katoliški socialni politik baron Vogelsang (Primerjaj s tem vso revščino klerikalnih pritlikavcev pri nas!) Ampak njeovi nauki so ostali brez vpliva na klerikalizem in na cerkev. Še je vrhovni predstavnik katoliške cerkve, papež Leon XIII., v svoji "delavski okrožnici" zjavil, da v "božjem redu" določena vlada kapitala nad delom, da obstaja med kapitalom in delom "prirodna harmonija po božji volji", da naj delavec "zvesto služi svojim gospodarjem" in da "naj se dajo hujskati zoper opravičeno posest", da naj ne stavkajo itd.

To je kardinalna točka socialne politike, kakor jo je oznanila vsegavednost nezmisljivega poglavarja edino zveličavne cerkve. S tem je zapečatila ta cerkev svojo tesno zvezo z "brezbožnim" kapitalizmom in mamonizmom. Kakor je v srednjem veku oznanjala suženjem in tlačanom pokorščino, tako uči to "čednost" danes "svobodnim" delavcem. Da so kapitalisti vseh konfesij spoznali prilagoditev cerkve na kapitalizem in mogočeno podporo, ki jo zanimanje, s katerim naši akerički duhovniki propagirajo za kapitalizem, suženjstvo in tiranijo; na druge strani pa is satanskim veseljem mečejo polena pod noge socialistom kateri se bore za preobrat zločinske družbe v človeško.

OKVIR BODOČE DRUŽBE.

Spisal S. Zabrc.

Dnevi postajajo resnejši, nihče se ne čudi, da hiti delavski razred pod rudečo zastavo, najljubšeji nasprotniki delavstva spoznavajo, da ne more biti drugače. Z napeto radovednostjo opazujejo kapitalisti delavce, ki se borijo za izboljšanje njihov položaja: mučijo si možgane, kako in iz česa bo obstajala bodoča družba pod vlado skupnega lastništva!

Delavski razred hiti naprej, ne oziraje se na religije, plemena, na rodnost, razlike in šege (običaje). Delavstvo mora samo skrbeti, da razsvoja splošne interese v industriji! V tem obstoji delavski problem. Delavstvo mora regulirati pot, ki leži v omejitvi sedanje družbe! Delavstvo mora vtrditi pogoje za težave in skrbi, za dobro in blagor vsem! Delavstvo se mora boriti za interese svojega razreda. In v tem so delavci vsi enaki. Judje so enaki kristjanom, katoličani protestantom itd.

Delavska presoja ne sme biti religiozna ali kričeva vtopistična. Ampak — politična industrijska. Pridirigari in trebušni gospodje — so nekoristni za delavski razred. Delavstvo ne sme rabiti meščanskih kašipotov, učiteljev in voditeljev, iz med goji navedenih. Nihče iz med teh ne more zagovarjati nobenih pripomočkov za problem delavski armadi. Oni stavijo odvisnost na njih znanost, ki jo uporabljajo za lastne in k razredu pripadajočim koristi. — Ta konkretni problem iz življenja in dela zamore rešiti in suvereniteto edino le delavci, ki je dobil izkušnje v politiki in — industriji. — Iz teh mora obstojati obveznost bodoče družbe. Za bodočo družbo se ne sme ogrevati za ljudi, ki administrirajo nesmiselno vulgarnost.

Vodstvo pri sedanjih predstavah je prostorno vzeto v regulaciji in osebnem obnašanju možkih in ženskih. V tem se zreali prepoved — da možkim so prepovedane sportne igre ob nedeljah ali prodaji požirek pijače prijatelju eno minuto po polnoči ob sobotah. Ženskam se prepoveduje, da one ne smejo pustiti moža in poročiti drugega brez postavnega dovoljenja. Otrokom prepoveduje, da ne sme hoditi na travo v ljudski park.

Čas v bodoči družbi hoče biti boljše uporabljen, ona ne bo obračala vso pozornost na to, — ako vzame človek požirek pijače minuto po prepovedani uri. Žena naj odločuje, katerega moža ona ljubi. — To naj bo njen prvi-

legij v dosego njenega lastnega izbivanja.

Ti ne smeš prekoračiti zemlje ali polja tvojega sosesa, zato, ker je njegova privatna lastnina. Ti ne smeš vzeti iz tovarne par čevljev, ki si jih ti izdelal, ker oni so lastnina delodajalca, in vendar si zaničevan ropar. Ne smeš se smežati od zunaj na solnca, za to, ker je zate najboljši in koristnejši, — biti moraš pri delu, kopičiti profit za te bogate ljudi, — in vendar si potepuh. — Ne smeš se voziti na vlaku brez da bi plačal visoko svoto za privilegij. — Železnice so lastnina družih. — Ti si jih ustvaril, a ostal si tramp.

V tem obstoji cela mašina današnje družbe. Postava, sodišča in policija imajo dovolj posla s tem delom, da, kako se moramo obnašati, sedeti v primerem prostoru, — spodaj! — Vsako leto masirajo ljudje iz kapitalistične kaste v belih ovratnikih iz različnih držav in distriktov v Washington, D. C. Tam se zbirajo v kongresnej in senatornej zbornici z namenom, da izdelajo več postav in ustvarijo več institucij, z katerimi pomagajo kopičiti bogastvo in dobiček lastnikom zemlje in strojev.

Mi nečemo vzdržavati sedežev za ljudi, ki zborujejo in delajo postav v škodo delavstva. Mi nečemo plačevati za bojne ladje po \$10.000.000! Mi nečemo, da bi se vzdrževale federalne trope, ki so pripravljene, da uničijo štrajk delavcev. Mi nečemo postav, ki določajo, da moramo pošiljati hrano in izdelke v inozemstvo, med tem ko hodijo proletarci in njihova deca lačni in razečepani po ulicah.

Naša bodoča družba naj bo politična - industrijska. Mora biti povečana in razširjena z enakimi centralnimi odbori — administracijami. Ona mora biti sestavljena iz delavcev in delavke cele industrije. Iz tistih, kateri opravljajo kako potrebno funkcijo v družbi, in tisti, ki producirajo nekaj potrebnega.

Da družba, kakor rečeno, ne sme gojiti izključno le politiko, ampak tudi industrijo. Pri tem je pomen industrija v širšem, varno ohranjeno ljudsko zdravje, keč borba boleznim je zelo antiindustrijska in izgleh.

Ti stavitelji nove družbe ne bodo dospeli iz kapitalističnih krogov ampak iz premogarske industrije, transportne industrije, tekstilne industrije, farmarske industrije itd. Tam se bodo srečali: premogarji z krojači, ribiči z čevljarjem, kmetje z časnikarji, zidar z sprevednikom itd. In le ti zamorejo ustvariti pravi pogoj za delavce. Le ti zamorejo regulirati produkcijo in aranžirati distribucijo. V tem se ne bodo presojalo oseb, ampak delo. Ne bodo se kupovali in prodajali za dobiček, temveč za potrebe. Ne bodo se oziralo na izkoriščanje, temveč na humaniteto — (človekoljubje)!

CENENA REKLAMA.

Lojze v Clevelandu hoče na vsak način postati narodni mučenik. Nikar ne mislite, da je Lojze mogoče pripravljen umreti za narod kakor Lunder in Adamič v Ljubljani, ali pa enajst žrtev v Trstu, ki so padle za delavstvo.

Lojze si zna pridobiti narodno mučenikstvo ceneje po znamenem receptu: sladko je za narod umreti, a še slajše je na svetu, živeti. Kdo bo umiral za narod? To je bedastoča! Preskrbi se vse ceneje. "Huj! Grozilno pismo, da me bodo živga sežgali," to bo vleklo pri tepeh. Tako si je Lojze ovil svojo neumno butico z mučeniškim veneem. In da Lojze-tu mučeniški slave ne bo konec, je grozno vest o grozilnem pismu takoj ponatnil znan striček v New Yorku in pristavil: Slovenske črnorokarje že zasledujejo v znani Ribnici. (To je slovenski okraj v Clevelandu.) Pošta jih že zasleduje.

Da ne bo treba dolgo zasledovati slovenskih črnorokarjev, je najboljšje, da se pošta obrne takoj na Lojzeta in ga vpraša, komu je naročil dne 26. novembra 1912 pisati grozilno pismo sodr. J. Zavertniku, v katerem se grozi Zavertniku in Moleku. Kjer se je pisalo prvo pismo po naročilu Lojzeta, se je pisalo tudi drugo za reklamo Lojzeta.

Seveda naša sodruga nista tako mistična, da bi hrepenela po mučeniškem veneu. Jože se je

VSAKATERI SE
BOJUJE ZA

10 ZA 5c

Vsaki prodajalec prodaja več

NEBO
CIGARETE

NEBO
CIGARET

vsaki dan.

Dobra domača kuhinja.

Odperto po dnevi in po noči.

"BALKAN"

KAVARNA - RESTAURACIJA
IN POOL TABLE

M. Poldrugac

1816 So. Centre Ave.

Vabilo na veliko veselico

Katero priredi

Društvo "Slavija" štev. 1. S. N. P. J.

združeno z razvitjem nove društvene zastave

v nedeljo, dne 25. maja t. l.

v veliki dvorani

PILSEN AUDITORIUM, 1657-61 BLUE ISLAND AVE.
blizu 18. ceste, Chicago, Ill.

Na programu so poleg družih, sledeče točke: Slovesno sprejemanje sosednih društev, pohod po mestu, razvitje zastave, govori, saljiva pošta potom slovenskih razglednic. Pela bodeta obče priljubljena pevka zbora "Slovian" in "Orel". Pri korakanju in plesu bodeta svirali slovenska godba iz Waukegan-a in hrvatska godba "Sokol" iz Chicago. Na razpolago bodo izvrstne smodke z znakom S. N. P. J.

Začetek točno ob 1 popoldan.

Za točno postrežbo jamči

ODBOR.

Vabilo na veliko veselico

katero priredi

Jugosl. Social. klub Mladi Vrh, št. 13. J. S. Z.

Vesela se vrši DNE 29. MAJA v dvorani društva Bratstva štev. 6 S. N. P. J.

Začetek točno ob 7. uri zvečer in bo trajala cela noč.

Vsi Slovenci in Slovenke iz Sygana in okolici so najljubšeje vabljeni.

Na veselici bo igrala Taylor Orchestra.

VSTOPNINA 50c. DAME PROSTE. — Za najboljšo postrežbo bo skrbel ODBOR.

Vabilo na veselico

katero priredi

Društvo Jutranja Zarija, štev. 29. S. D. P. Z.

združeno z razvitjem nove društvene zastave

v petek, dne 30. maja, (Decoration Day)

v Premogarske dvorani, (Miners Hall) Meadow Lands, Pa.

Na programu so sledeče točke: Od 9. do 10. ure dopolne slovesno sprejemanje bratskih društev, ob pol. 11. uri pozdravni govor in razvitje društvene zastave. Na to nastopijo razni govorniki na kar se vrši korakanje po mestnih ulicah in nazaj v dvorano. Za tem sledi prosta zabava do 12. ure zvečer.

V ljudno vabimo vsa slovenska in hrvatska bratska društva iz okolice, da se slavnosti in veselice blagovolijo korporativno vdeležiti. Vabimo tudi vse rojake, da nas blagovolijo v mnogobrojnem številu posetiti.

Na slavnostni veselici sodelovalo bo Slov. pev. in izob. dr. "Bled" iz Franklin, Pa.

Za točno in izvrstno postrežbo jamči

ODBOR.

prav po domače izrazil in zakrotal. "Ako bi se človek bal pokve, ki pišejo grozilna pisma in "pozabijo" podpisati svoje ime, potem je škoda, da ima človek dvoje zdravih rok." Molek se je zaničljivo zasmejal, ko je slišal, da ga bodo vneta pristašnje Lojzeta polile z vrelim krompom.

Pri socialistih ne vlečejo taka pisma. To se je Lojze prepričal, ker do danes se ni nihče med njimi še toliko ni zmenil zanje kot za Blažev žegen. Lojze si je mislil: Le počakajte socialistični vrage. Na ta način vas ne uženem, si bom pa pomagal na drug način. Grozilno pismo naročim sebi tam, kjer se ga naročil za vas. Pismo priobim s komentarjem na dolgo in široko. Tako si napravim reklamo med tepe in proglasim za mučenika. Kar je Lojze tuhtal, je tudi zvršil. Zato je pa zanj ime lopov še prečastno!

V kapitalističnih clevelandskih listih si lagal, da si dobil grozilno pismo, ker se bori za napre-

dek, stric v New Yorku je pa lagal za te, da ti strežejo clevelandski naprednjaki po življenju. Socialisti kihnejo na vsa grozilna pisma. Kihni še ti, Lojze, pa boš ozdravel od svoje lopovske domišljije. Ako pa tega nečeš, se pa izroči psihiatrom v oskrbo, da ti bodo oprali bolne možgane.

V Patersonu, N. J. kjer so barvarji svile proglasili generalni štrajk, je celo mesto pod policijskim nadzorstvom. 10.000 štrajkarjev se je udeležilo protestne g. shoda, na katerem so ostro obsojali korak kapitalističnih sodnikov, kateri so vrgli v ječo in spoznali krivim njihovega organizatorja Patrick Quinlan. Kapitalističnim beričem se zelo cedijo sline, da bi ponovno vrgli v ječo "Big Bill Haywooda in Elizabeth Gurley Flynn.

Dolžnost vsakega socialista je, podpirati svoje časopise. Agitirajte za "Proletarca". Pridobite mu nove naročnike.

Artur Holtscher:
**MAČKA V TOVARNI ZA KLA-
VIJE.**
(Konec.)

Ali ni le telesna pohabljenost, ki zbuja sočutje opazovalca, temveč mnogo hujša je pohabljenost duše, ki jo današnji proizvajalni način povzročuje v delavcih.

Kolobar, ki dovaža cvileče prečišče v Armourjevih klavnih mahinemu čokatu, se vrtil na povelje paznikov, in če se je danes sukal z naglico 25 živali na minuto, zadostuje en koleb, da se jutri vrtil z naglico 30 živali na minuto.

Ako ubogo bitje v dvorani za zavijanje na dan 15.000 škatelej zavije v papir — njene roke se gibljejo z besno naglico, tako da se prsti komaj vidijo — tedaj zadostuje zlovoljen pogled nadzorovake in jutri bo zavila, pod strašnim odlovedom, 16.000 in 17.000 škatelej.

V klavnici stoje klavci v vrsti. Pred njimi se pomikajo s še punčičim telesom, ki se krvavi ali ki je že oprano v lugu, živali, viseče na verigah. Vsak od klavcev mora izvršiti le en zamah. Eden obrije s kratkim ostrim nožem zgornji del oko repa, naslednji odreže namah rep od hrptence, četrti iztrga živali drob iz trebuha, peti ga vrže na kola, ki se mehnično pod njim pomikajo dalje, naslednji odreže iz droba na kolih jetra itd.

Vsak izmed teh ljudi mora iz vrševati od sedmih zjutraj do sedmih zvečer en in isti kratek, ali važen zamah, paziti mora, da se mu posreči, ker veriga ne postaja. Govoriti ali si brisati pot s čela, ali kri, ki brizga od trupel, kako bi zamogel to? Žveči tobak, to je njegov edini užitek, edina rešitev. Kaj se briga, kam pljune tobakov sok, kako si osnaži nos?

Pred njim se pomikajo živali na brezkončni verigi, za njim stoji paznik. Ako preide le ena žival, na kateri bi klavec zamudil svoj zamah, tedaj je klavec opravljen, in sicer temeljito.

Izračunaj si, kolikokrat mora človek, kreature s tem čudovitim mehanizmom gred, živčevja in sistema žil, s tem čudovitim mišičevjem lakti, členkov, rok in prstov v desetak šestdesetkrat šestdeset sekund en in isti, vedno enaki zamah izvršiti, da se ne ustavi oni mehanizem, da ne ugasne oni misterij, da se za silo prerije skozi temno noč v brezupno jutro.

Tamkaj v onih lepih, svelih in blestečih dvoranah slavne tovarne za ure v Elkinu sedi 3700 ljudi, od katerih oskrbuje vsak eno samo tako drobno opravilo. Vsak dan izdelajo tam 2500 ur, vsaka ura ima 211 delov. Kakšni pogledi te ošvrkajo, če hočeš rado veden in pojasnila željan ob mi-zah teh delavcev! Ali so Danteja zadeli v močvirju prokletstva tak pogledi iz človeških oči? In vendar so ti, ki lahko pogledajo od svojega dela, slave srečni med sužnji te dežele. Pred največimi sika in razgraja in bije stroj, ki mu morajo streči. Kakor las tanke igle svedrajo kakor las drobne luknje v majhne bakrene ploščice; en trenotek, samo za milimeter je zdrl prst predaleč in igla se zabode v meso, v noht, kruh izgine z zavestjo, ki je odrešila telo z blagim usmiljenjem za nekaj hipov bolečin.

V marsikateri tovarni, veletrgovini itd. so mi potisnili v roke drobne brošure o moštvi, ki igra tenis, baseball in football; v brošuri si opisana dejanja tega moštva, tovarniškega moštva, v prostih urah po končanem delu.

Ali videm sem tudi "whiskijevo črto" na meji klavnice in mesta — kjer delavce zjutraj zlije po grlu "odpiralec oči", preden gre na delo, da postane njegov želodec voljan za sprejem hrane, ki mora zadostovati do opoldanskega odmora — na večer pa si privoščijo svinjskevalni požirek, s katerim spere ves stud in obup dnevnega dela, po desetih urah, ki so mu otrovale dušo.

Bolj kot to, kaj počne delavec po končanem delu s prostim časom me zanima izvedeti, kako se mu godi v urah, ko robota. In skrb za dušno blagostanje delavca med temi urami se mi zdi mnogo važnejši problem kakor vsi boji z žogami na igrišču.

Velikanska produkcija specializira vedno bolj delo in potiska delavca vedno bolj na nivo brezčutne sestovine stroja, jeklene

zavoda ali kolese, ki vrši delo točno in avtomatično.

Enakomerni ritem ene in iste kretanje, enega in istega šurja, ubija inteligenco, instinkte samostojnega dela in nagone za razlikovanje, zaznava in sinteza, funkcije malih možgan prenehajo in najpopolnejše stvarstvo narave se pogreza bolj in bolj na stopnjo živali.

V čudovitih, veličastnih vseučiliških ustanovah Carnegiejevih, Rockefellerjevih, Morgano-vih sede ljudje, ki skušajo izpopolniti stroje do skrajne stopnje, da tako pahnejo svoje soljudi v najglobokejšo suženjstvo.

Te dni je predaval v klubu čikaških trgovcev dekan inženirske fakultete z vseučilišča v Cincinnati dr. Herman Schneider. Podal je nekaj izkušenj, ki so jih napravili zadnji čas za ohranitev najdragocenejše lastnosti, kvintesence delovne moči, svežosti in veseliga polta. Takoj opomnim, da gre manj za duše delavcev kakor takorekoč za duše paznikov.

O nekaterih poizkusih, na primer o čitanju poljudnih novel v tovarnah za smodke ali o nedolžnem petju v ateljejih za šivanje bluz, so mi potem poročale nekateri prijateljice iz Novega Jorka. Eksperiment dr. Schneiderja, o katerem je predaval, je pa tako živopisen, da sem imenoval to poglavje po njem.

Z dekleti v neki tovarni za klavirje v Ohiju ni bilo mogoče več izhajati. Delale so ne posebno važen del klavirjev. Ubogo stvarce so postajale blede, trudne, brezbrizne, bile so brez apetita in so končno popolnoma izostale, da ne bi postale popolnoma blazne od enličnega dela.

Paznik oddelka je premišljeval semintje, poskušal to in ono, obesil lične dekoracije v delavnici, prinesel mehke stole, vse ni nič pomagalo. Vedno in vedno so dezerirala dekleta tega oddelka, obrat je zastajal, je slabo uplival na oddelke, na vso tovarno. Vendar je šinila pazniku rešilna misel v glavo. Preskrbel si je veliko malteško mačko in jo prinesel neko jutro v dvorano k dekletom. Mačka je postala takoj ljubljenska vsega oddelka. Vsaka ji je pri-nesla kaj, ena slaščice, druga trakt, tretja zvoneček.

Košara z mačko je postala središče vseh materinskih instinktov teh ubogih deklet, ki se niso mogle igrati s punčikami, ki niso mogle zibati dete, katerih delež je bil le delati, delati brez prestanka, brez ožanja, brez kraja...

In dekan Schneider je dejal: Trgovsko iskoriščanje prirojenih simpatij ženske za mačko je povzdignilo uspeh dela v tem oddelku za približno deset procentov. Dobra misel tega paznika je tudi v drugih oddelkih storila svojo dolžnost. Upeljali so slične stimulacije, vse so se obnesle najbolje."

Chicago me je naredilo bolnega. V tem mestu sem videl krvavo sramoto današnje civilizacije od obličja v obličje, videl in spoznal. Ali naj grem od tod? Kam? Ubežati peklu? Kje ni pekla? Današnji svet je peklo.

**IMENA IN NASLOVI URADNI-
KOV DRUŠTEV S. D. P. Z.
ZA LETO 1913.**

Boritelj, št. 1, Conemaugh, Pa. — Predsednik: Martin Jager, box 102; tajnik: Ivan Potokar, box 16; blagajnik: Martin Sergan, box 102; vsi v Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani društva Sv. Alojzija.

Pomočnik, št. 2, Johnstown, Pa. — Predsednik: Fran Kovačič, box 155; tajnik: Josip Glavač, box 144/a; blagajnik: Ivan Gomi-lar, box (1); vsi R.F.D. Johnstown, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani društva Triglav.

Zaveznik, št. 3, Franklin-Conemaugh, Pa. — Predsednik: Jakob Gabrenja, box 422; tajnik: Jernej Lovko, box 514; blagajnik: Fran Kos, box 539; vsi v Conemaugh, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo v Slov. Izobraževalnem Domu.

Zavedni Slovenec, št. 4, Lloydell, Pa. — Predsednik: Matija Hribar, box (1); tajnik: Anton Gerbec, box 35; blagajnik: Matija Sernel, box (1); vsi v Lloydell, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo.

Avstrija, št. 5, Ralphton, Pa. — Predsednik: Anton Omerzu, box

168; tajnik: Martin Korošec, box 250; blagajnik: Josip Abram; vsi v Ralphton, Pa.

Zvesti Bratje, št. 6, Garrett, Pa. — Predsednik: Anton Čuk, box 217; tajnik: Ivan Kralj, box 227; blagajnik: Josip Urbas, box 197; vsi v Garrett, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

Jednost, št. 7, Claridge, Pa. — Predsednik: Josip Jaklič, box 281; tajnik: Matija Regina, b. 216; blagajnik: Fran Jazbec, box 456; vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Planinski Raj, št. 8, Primero, Colo. — Predsednik: Mihael Krivec, box 324; tajnik: Martin Abram, b. 484; blagajnik: Josip Udovič, box 580; vsi v Primero, Colo. Seja vsako drugo nedeljo.

Zavedni Stajerci, št. 9, Johnstown, Pa. — Predsednik: Josip June, R.F.D. 4, box 142; tajnik: Andrej Dobnikar, R.F.D. 4, box 145; blagajnik: Valentin Negro, R.F.D. 4, box 144; vsi v Johnstown, Pa. — Seja vsako zadnjo nedeljo v Celso, Pa.

Jasna Poljana, št. 10, Brownsville, Pa. — Predsednik: Ivan Gazdoba, box (1), Ederborn, Pa.; tajnik: Ivan Blažinec, box 88, Newcomer, Pa.; blagajnik: Ivan Stritar, box 6, Brownfield, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Zarja Svobode, št. 11, Dunlo, Pa. — Predsednik: Fran Bavdek, box 242; tajnik: Fran Kučič, box 73; blagajnik: Ivan Zakrajšek, box 243; vsi v Dunlo, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Danica, št. 12, Heilwood, Pa. — Predsednik: Lorenc Šajn, box 105; tajnik: Fran Braniselj, b. 23; blagajnik: Alojzij Kitt, box 85; vsi v Heilwood, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Večernica, št. 13, Baggaley, Pa. — Predsednik: Anton Planinšek, box 114; tajnik: Anton Verhovšek, box 141; blagajnik: Ignac Ferlin, box 31; vsi v Hostetter, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

Moj Dom, št. 14, Orient, Pa. — Predsednik: Anton Korbar, b. 7, Edenborn, Pa.; tajnik: Ivan Lipar, b. 472, Uniontown, Pa.; blagajnik: Ivan Brule, box (1), Edenborn, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo v dvorani New Salem, Pa.

Slovan, št. 15, Sopris, Colo. — Predsednik: Alojzij Jahn, box 106; tajnik: Aleksander Jahn, box 106; blagajnik: Fran Lukačič, b. 132; vsi v Sopris, Colo. Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Ivan Konecila, v Piedmont, Colo.

Bratstvo, št. 16, Buxton, Ia. — Predsednik: Leopold Strmole, box 433; tajnik: Ivan Krašovec, b. 433; blagajnik: Anton Tomšič, b. 433; vsi v Buxton, Iowa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Anton Tomšič-a.

Zora, št. 17, Akron, Mich. — Predsednik: Anton Novak, box (1); tajnik: Ivan Volk, b. 47; blagajnik: Fran Flisek, R.F.D. 3, box 6; vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

Zvon, št. 18, Braddock, Pa. — Predsednik: Fran Zefran, 233 Kinnar Alley; tajnik: Jakob Zalaznik, 842½ Washington Ave.; blagajnik: Ivan A. Grm, 507 Cherry Way; vsi v Braddock, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Zdrženi Slovenec, št. 19, Carona, Kans. — Predsednik: Blaž Mizori, box 162; Fran Zupančič, box 35; blagajnik: Štefan Jakin, box 127; vsi v Carona, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. popoldne v dvorani Frana Zupančič-a.

Nada, št. 20, Huntington, Ark. — Predsednik: Fran Smrekar, b. 237; tajnik: Fran Renko, box 150; blagajnik: Mat. Oregi, b. 89; vsi v Huntington, Ark. — Seja vsako prvo nedeljo.

Sokol, št. 21, West Mineral, Kans. — Predsednik: Andrej Belak, box 381, West Mineral, Kans.; tajnik: Alojzij Zupančič, b. 68; blagajnik: Fran Špaizer, b. 136; oba v Mineral, Kans. Seja vsako četrto nedeljo.

Od boja do zmage, št. 22, La Salle, Ill. — Predsednik: Ignac Jordan; tajnik: Louis Gregorich; blagajnik: Fran Gregorich; vsi 101 Main St., La Salle, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo.

Slovenski Bratje, št. 23, Coketon, W. Va. — Predsednik: Ladislav Benedikt, b. 117; tajnik: Alojzij Lukek, b. 381; bla-

gajnik: Josip Gorec, b. 294; vsi v Thomas, W. Va. — Seja vsako zadnjo nedeljo.

Dirija, št. 24, Iselin, Pa. — Predsednik: Ivan Turk, b. 241; tajnik in blagajnik: Ivan Prosenik, b. 262; vsi v Iselin, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Delavec, št. 25, Rock Springs, Wyo. — Predsednik: Martin Slev-var, 112 L St.; tajnik: Ivan Mohorič, 302 Pilot Butte Ave.; blagajnik: Josip Šelak, b. 151; vsi v Rock Springs, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v Fran Subicovi dvorani.

Šmarica, št. 26, Export, Pa. — Predsednik: Anton Hribar, b. 18; tajnik: Anton Martinšek, b. 125; blagajnik: Fran Lavrič, b. 108; vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Miroljub, št. 27, Diamondville, Wyo. — Predsednik: Fran Homan, b. (1); tajnik: Josip Motoh, b. 141, Kemmerer, Wyo.; blagajnik: Mat. Brunscole, box 157, Diamondville, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih Josip Penea.

Habsburški Sinovi, št. 28, S. Brownsville, Pa. — Predsednik: Mihael Bišćak, box 98; tajnik: Ivan Erjavec, b. 52; blagajnik: Anton Kovačič, b. (1); vsi v Orient, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

Jutrzanja Zarja, št. 29, Meadow Lands, Pa. — Predsednik: Ivan Coklič, b. 276; tajnik: Josip Bizjak, b. 253, oba v Meadow Lands, Pa.; blagajnik: Ivan Podboj, b. 230, Canonsburg, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Trpin, št. 30, Curransville, Kans. — Predsednik: Martin Smolčnik, box 61, Breezy Hill Sta.; tajnik: Ivan Pečnik, R. F. D. 2, box 143; blagajnik: Josip Žibert, b. 54; Breezy Hill Sta.; vsi v Mulberry, Kans. — Seja vsako prvo nedeljo.

Sloga, št. 31, Delagua, Colo. — Predsednik: Fran Urbančič, b. 7; tajnik: Josip Slavec, b. 67; blagajnik: Josip Zele, b. 126; vsi v Delagua, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo.

Zeleni Vrt, št. 32, Palisades, Colo. — Predsednik: Ivan Wurzel, b. (1); tajnik: Jakob Trojar, b. 744; blagajnik: August Miller, b. (1); vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo.

Slovenska Zastava, št. 33, Jenny Lind, Ark. — Predsednik: Albin Bobnič, b. 132; tajnik: Fran Grile, b. 37; blagajnik: Mat. Bokal, b. 13; vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. popoldne.

Ednost, št. 34, Yukon, Pa. — Predsednik: Mihael Mačkovšek, b. (1); tajnik: Anton Lavrič, b. 8; blagajnik: Ivan Vidmar, b. (1); vsi v Yukon, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani dvorani.

Planinski Raj, št. 35, Lorain, Ohio. — Predsednik: Fran Justin, 1708 E. 28. St.; tajnik: Jakob Hlepčar, 1649 E. 31. St.; blagajnik: Ivan Svet, 1685 E. 31. St.; vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Viranta.

Zdržitelj, št. 36, South Fork, Pa. — Predsednik: Jakob Rupert, b. 238; tajnik: Ivan Seštrič, b. 131; blagajnik: Tomaž Čulig, b. 86; vsi v South Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo.

Ljubljana, št. 37, Barberton, Ohio. — Predsednik: Ivan Jančič, 510 1st St.; tajnik: Josip Jankovič, 515 Van St.; blagajnik: Ivan Debeve, 809 Woodster Ave.; vsi v Barberton, O. Seja vsako drugo nedeljo v dvorani sobrata Debeve-a.

Dobri Bratje, št. 38, Bridgeport, Ohio. — Predsednik: Martin Potnik, b. 134; tajnik: Fran Guna, b. 722; blagajnik: Josip Rutar, b. 482; vsi v Bridgeport, O. — Seja vsako prvo nedeljo ob 8. popoldne v dvorani društva sv. Barbare v Boydsville, Ohio.

Sokol, št. 39, Neffs, Ohio. — Predsednik: Josip Brane, box 131; tajnik: Josip Drnač, box 26; blagajnik: Leo Plabuta, b. 26; vsi v Neffs, O. — Seja vsako tretjo nedeljo v prostorih sobrata Josip Drnač-a.

Orel, št. 40, West Newton, Pa. — Predsednik: Josip Ogrin, box (1); tajnik: Oto Tekavec, box 263; blagajnik: Josip Zorko, R. F. D. 3, box 91/a; vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

Karol Učekar, št. 54, Rockwood, Pa. — Predsednik: Jernej Hočvar, box 184; tajnik:

ADVERTISEMENT

Avstr. Slovensko

Ustanovljeno 16. januarja 1891.

Bol. Pod. Društvo

Inkorporirano 26. februarja 1908 v državi Kansas

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MARTIN OBERŽAN, Box 72, Mineral, Kans.
Podpreds. FRANK AUGUSTIN, Box 360, W. Mineral, Kans.
Tajnik: JOHN ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans.
Blagajnik: FRANK STARČIČ, Box 245, Mulberry, Kans.
Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONORČAK JURŠE, Box 357, W. Mineral, Kans.
ANTON KOTZMAN, Frontenac, Kans.
MARTIN KOČMAN, Box 482, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, Woodward, Iowa.
JAKOB MLAKAR, Box 320, W. Mineral, Kans.
JOHN ERŽEN, Jenny Lind, Ark., Box 47.

Sprejemna pristojbina od 16. do 40. leta znaša samo eden dolar. Vsi dopisi se naj blagovolijo pošiljati, gl. tajniku. Vse denarne pošiljave pa gl. blagajniku.

"Jutrzanja Zvezda", št. 41, Cleveland, Ohio. — Predsednik: Josip Maripčič, 3536 E. 80. St.; tajnik: Fran Kokotec, 7623 Osage Ave. S.E.; blagajnik: Anton Ulepič, 8102 Marble Ave. S.E.; vsi v Cleveland, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani rojaka Tomažin-a.

"Mladi Slovenec", št. 42, Oglesby, Ill. — Predsednik: Ivan Goršek, b. 67; tajnik: Josip Stok, b. 19; blagajnik: Alojzij Novak, b. 121; vsi v Oglesby, Ill. Seja vsako prvo nedeljo.

"Sava", št. 43, Portage, Pa. — Predsednik: Martin Razpotnik, tajnik: Jurij Razpotnik; blagajnik: Mihael Božič; vsi v Portage, Pa., R. F. D. 1. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Triglav", št. 44, Terico, Colo. — Predsednik: Ivan Škrl, b. 137; tajnik: Fran Rebol, b. 137; blagajnik: Ivan Fatur, b. 195; vsi Terico, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Mirni Dom", št. 45, Johnstown, Pa. — Predsednik: Mat. Pečjak, 287 Coopersdale Ave.; tajnik: Gregor Hreščak, 407 Eighth Ave., oba v Johnstown, Pa.; blagajnik: Josip Debeve, box 720, Conemaugh, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

"Južni Premogar", št. 46, Alix, Ark. — Predsednik: Matevž Starman, b. 127; tajnik: Ivan Jantar, box 108; blagajnik: Fran Krefel, b. 14; vsi v Alix, Ark. Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", št. 47, Avela, Pa. — Predsednik: Josip Kanecius, b. 184; tajnik: Martin Obed, box 167; blagajnik: Ivan Dolinar, b. 72; vsi v Avela, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Mladenci", št. 48, Aurora, Ill. — Predsednik: Jernej Vrbič, Aurora Ave.; tajnik: Ivan K. Marsich, R. 5, b. 112; blagajnik: Josip Jakoh, 720 Sheridan St.; vsi v Aurora, Ill. Seja vsakega 16tega v mesecu.

"Clevelandski Slovenec", št. 49, Cleveland, Ohio. — Predsednik: Marija Polončič, 8100 Union Ave. S.E.; tajnica: Franciška Penko, 3557 E. 10. St.; blagajnica: Franciška Juh, 3533 E. 82. St.; vse v Cleveland, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo.

"Proletarec", št. 50, Franklin, Kans. — Predsednik: Alojzij Korošec, b. 90; tajnik: Fran Wegel, b. 38; blagajnik: Alojzij Oblak, b. 90; vsi v Franklin, Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo.

"Delavec", št. 51, Cleveland, O. — Predsednik: Fran Mikše, 1423 E. 21. St.; tajnik: Primož Kogoj, 6006 St. Clair Ave.; blagajnik — — — — — vsi v Cleveland, Ohio. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu za prihodnji mesec.

"Ljubljanski Grad", št. 52, De Kalb, Ill. — Predsednik: Anton Osredkar, b. 302; tajnik: Jernej Mikuz, 1126 State St.; blagajnik: Fran Kržič, 1317 Market St.; vsi v De Kalb, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Planiska Vijolica", št. 53, Piekens, W. Va. — Predsednik: Fr. Predanich, b. 46; tajnik: Andrej Franečič, b. 46; blagajnik: Fran Čeligoj, box 46; vsi v Piekens, W. V. — Seja (???)

"Karol Učekar", št. 54, Rockwood, Pa. — Predsednik: Jernej Hočvar, box 184; tajnik:

Anton Hočvar, b. 184; blagajnik: Mihael Hočvar, b. 255; vsi v Rockwood, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Vrh Planin", št. 55, Crab Tree, Pa. — Predsednik: Ivan Tofe, b. 94; tajnik: Josip Valenčič, b. 386; blagajnik: Andrej Jereb, b. (1); vsi v Crab Tree, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani sobrata Ivan Tome.

"Skala", št. 56, Allegheny, Pa. — Predsednik: Josip Muška, 1120 Spring Garden Ave.; tajnik: Mihael Lorber, 1039 Peralta St.; oba v Allegheny, Pa.; blagajnik: Martin Krall, 608 Butler St., Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Etna, Pa.

"Caven", št. 57, Carrollton, O. — Predsednik: Anton Vidmar, tajnik: Ciril Stibil; blagajnik: Josip Prime; vsi box 404, Carrollton, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Čermelj.

"Rudar", št. 58, Canmore, Alta., Canada. — Predsednik: Josip Šribar, b. 201; tajnik: Anton Polutnik, b. 115; blagajnik: Fran Kralj, b. 172; vsi v Canmore, Alta., Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 4. popoldne.

"Slovenski Fantje", št. 59, Maynard, Ohio. — Predsednik: Anton Skobrne, box 156; tajnik: Leopold Bregar, b. 46; blagajnik: Matija Bregar, b. 46; vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani g. Jos. Hrabak-a.

"Moonrunski Trpin", št. 60, Moon Run, Pa. — Predsednik: Jurij Livk, b. 15; tajnik: Fran Močnik, b. 133; blagajnik: Josip Arh, R.F.D. 2; predsednik in tajnik v Moon Run, Pa., in blagajnik v Carnegie, Pa.

"Napredni Slovenec", št. 61, Gary, Ind. — Predsednik: Fran Prapotnik, b. 110; tajnik: Fran Tomažič, b. 73, Tolleston St.; blagajnik: Josip Prosenik, 11th Ave., Hardware Co.; vsi v Gary, Ind. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Fran Prapotnika.

"Žensko društvo Sokol", št. 62, Cleveland, Ohio. — Predsednica: Zofka Birk, 6029 Glass Av.; tajnica: Franciška Trežnik, 1161 Norwood Rd.; blagajnica: Marija Poznik, 1254 E. 59. St.; vse v Cleveland, O. — Seja vsaki prvi terek v mesecu.

"Adamčič in Lunder", št. 63, Robbins, Pa. — Predsednik: Josip Hvala, b. 16, Robbins, Pa.; tajnik: Jernej Rupnik, b. 15, Coulters, Pa.; blagajnik: Josip Sersasnik, b. 15, Robbins, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", št. 64, Milwaukee, Wis. — Predsednik: Ivan Kaker, 220½ Grove St.; tajnik: Ivan Lenko, 163 Reed St.; blagajnik: Florian Rakun, 360 Florida St.; vsi v Milwaukee, Wis. Seja (???)

"Bratje trdno stojmo", št. 65, New Alexandria, Pa. — Predsednik: Martin Ščinkovec, box (1); tajnik: Josip Žuraj, box 103; blagajnik: Fran Resnik, b. (1); vsi v New Alexandria, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

"Vsi Slovani", št. 66, Wasson, Ill. — Predsednik: Josip Hvalica, b. 554, Muddy, Ill.; tajnik: Alojzij Grebenjak, b. (1); blagajnik: Valentin Marše, box (1); vsi v Wasson, Ill. — Seja vsako zadnjo nedeljo.

"Narodna Sloga", št. 67, Seminole, Pa. — Predsednik: Ivan Jelovec, R. F. D. 6, box 160; tajnik: Ivan Čampa, R.F.D. 6, b. 142; blagajnik: Nikolaj Zvočičar, box (1); vsi v New Bethlehem, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sabrata I. van Campe.

"Zdrženi Balkan", št. 68, Clinton, Ind. — Predsednik: Jurij Gariel, R. R. 1, box 34; tajnik: Teodor Choleva, b. 141; blagajnik: Anton Rošelj, b. 1; vsi v Clinton, Ind. — Seja vsako prvo nedeljo ob 10. dopoldne v prostorih sobrata Iv. Močnika.

"Balkan", št. 69, Pittsburgh, Pa. — Predsednik: Fran Gerlovič; tajnik: Fran Lah, 5239 Butler St.; blagajnik: Alojzij Hlad, 5436 Harrison Ave.; vsi v Pittsburgh-u, Pa. — Seja vsako (111)

"Zvesti bratje", št. 70 New Derry, Pa. — Predsednik: Jak Skofič, box 5; tajnik: Štefan Kopriva, b. 11; blagajnik: Ivan Prah, b. 41; vsi v New Derry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Štefan Kopriva ob 2. popoldne.

"Delavec naprej", št. 71, Bessemer, Pa. — Predsednik: Ivan Sopetnik, b. 13; tajnik: Anton Katič, b. 86; blagajnik: Martin Mazi, b. 171; vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Martin Mazi-ja.

"Kosciusko", št. 72, Bankhead, Alta., Canada. — Predsednik: Anton Planka, b. (1); tajnik: Rudolf Dutka, b. 438; blagajnik: Valentin Dobia, b. (1); vsi v Bankhead, Alta., Canada. — Seja vsako (111)

"Pod Triglavom", št. 73, Smithfield, Pa. — Predsednik: Josip Strle, b. 63, R.F.D. 7; tajnik: Ivan Bržen, R. F. D. 7, b. 149; blagajnik: Anton Bergine, R.F.D. 7, b. 166; vsi v Smithfield, Pa. — Seja vsako (111)

"Kranjski prijatelj", št. 74, Falls Creek, Pa. — Predsednik: Alojzij Slak, b. 61; tajnik: Jernej Gorjup, b. 142; blagajnik: Josip Uršič, b. 261; vsi v Falls Creek, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Josip Uršiča.

OPOMBA: Tajnike istih društev, kateri zapazijo kako pomoto istotako tudi katerih društveno poročilo je pomankljivo, prosim, da mi nenumoma poročajo, da se ne dostavljajo v imeniku, kateri izide drugič, popravijo.

S sobratiskim pozdravom
Viljem Sitter,
tajnik S. D. P. Zveze.

PLATTFORMA IN PROGRAM
socialistične stranke za leto 1912.

Sprejeta na narodni konvenciji v Indianapolis in po splošnem glasovanju strankinega članstva.
(Konec.)

PROGRAM.

Z namenom, da se delavci čim bolj okrepi v boju za naš končni cilj in da se s tem večjo silo upirajo kapitalističnemu izkoriščanju, propagiramo in se zavezujemo izpolniti naših izvoljenih uradnikov sledeči program:

KOLEKTIVNO LASTNIŠTVO.

1. Kolektivno (skupno) lastništvo in demokratična (ljudska) uprava železnice, žičnih in brezžičnih brzojavov in telefonov, ekspresa, parobrodskih črt in vseh ostalih družabnih sredstev za transportacijo in komunikacijo ter končno vseh večjih industrij.
2. Muničipalna, državna ali federalna vlada naj nemudoma otvori svoje žitnice, klavnice, skladišča in druge distribucijske postojanke v svrhu omejitve sedanje neznozne draginje.
3. Rudniki, premogokopi, kamolomi, petrolejski vreli, gozdovi in vodne sile naj postanejo javna last.
4. Obrana in razvoj naravnih bogastev v dobrobit vsega ljudstva.

- a) z umnim pogozdovanjem in protekije lesovja;
- b) potom izsuševanjem močvirnatih krajev;
- c) potom napeljevanja tekočih voda in uporabe vodnih sil;
- d) z odpravo sedanje ekstravagančne potrate zemlje in bogatih produktov rudnikov in petrolejskih vreleev.

e) z izboljšanjem in z gradnjo novih cest in kanalov.

5. Kolektivno lastništvo zemljišč, kjerkoli je to praktično; pa slučajih, kjer je nepraktično, pa apropiacija potom obdavečnja letne rentne vrednosti vse zemlje, ki služi v spekulativne ali izkoriščevalne svrhe.

6. Kolektivno lastništvo in demokratična uprava bančnega in denarnega sistema.

BREZPOSELNOST.

Hipna pomoč od vlade brezposelnim delavcem potom otvoritve vseh koristnih javnih del. Vse osebe, ki so vposlene pri javnih delih, morajo biti najete direktno od vlade, ne smejo delati več kakor osem ur dnevno in po obstoječih unijskih plačah. Vlada mora tudi ustanoviti nosredovalnice za dobavo dela; državam in občinam mora posoditi denar brez obresti v svrhu izvrševanja javnih del in storiti mora v danih močeh vse potrebne korake, da omeji bedo med delavci, kateri je provzročila anarhija kapitalističnega razreda.

INDUSTRIALNE ZAHTEVE.

Zdravje in življenja delavcev in njihovih rodbin se ima čuvati in ohraniti potom

1. skrajšanja delavnika sorazmerno z naraščajočo uspešnostjo mašinerije;
2. odpočitka za vsakega delavca najmanj poldrugi dan v tednu;
3. boljše nadzorovanja (inspiciranja) delavnic, tvornic in rudnikov;
4. prepovedi dela za mladino pod šestnajstim letom;
5. kooperativne organizacije industrij v federalnih kaznilnicah v korist kaznjencev in njihov odvisnikov;
6. prepovedi meddržavne transportacije (izvoz ali uvoz iz ene države v drugo) proizvodov otroškega in kazniškega dela kakor tudi proizvodov in nenadzorovanih tovarov in rudnikov;
7. odprave profit-sistema, pri vladnih delih, kateri se naj nadomesti z direktnim vposlevanjem delavcev ali pa potom pogodb (kontraktov) s kooperativnimi skupinami delavcev;
8. ustanovitve minimalnih plačilnih lestvic in potom
9. odprave oficijelne dobrodelnosti (charity), ktera se naj nadomesti z starostnim zavarovanjem, za katero ni treba ničesar prispevati, dalje z generalnim sistemom državnega zavarovanja proti brezposelnosti in telesnim poškodbam ter z obveznim zavarovanjem delavcev po delodajalcih — brez stroškov delavcev — proti boleznim, nesrečam in smrti.

Politične zahteve.

1. Absolutna svoboda tiska, govora in zborovanja.
2. Vpelje naj se naraščajoči dohodinski davek, poveča sedanji korporacijski davek na dedščine naj se pa raztegne tako, da bo naraščal sorazmerno z vrednostjo posestva in z ozirom na bližnost sorodstva. Dohodki teh davkov imajo se porabiti za socializacijo industrije.
3. Odprava monopolskega lastništva patentov, ki se naj nadomesti s kolektivnim lastništvom in z direktnimi nagradami iznajditeljem potom premij ali odlikovanj.
4. Neomenjena in jednaka volilna pravica za moške in ženske
5. Inicijativa, referendum, odpočkie in proporcionalno zastopstvo, narodno in krajevno.
6. Odprava senata in predsednikovega veta (zavračanja zakonov).
7. Volitev predsednika in podpredsednika direktno od ljudstva.
8. Vrhovnemu sodišču Zedinjenih držav naj se oduzame moč razsojati o ustavnosti zakonov, ki jih sprejme kongres. Narodni zakoni naj se prekličejo ali odpravijo le potom sklepa v kongresu ali potom splošnega glasovanja vsega ljudstva.
9. Odprava sedanjih omejenosti glede spremenitve ustave, tako da se ustava zamore spremeniti ali dodati odloka večine volilcev.
10. Podelitev volilne pravice v Columbia districtu z zastopstvom v kongresu in z demokratično formo muničipalne vlade samo za krajevne razmere.
11. Demokratična (ljudska) vlada za vse teritorije Zedinjenih držav.
12. Vzkonitev splošne izobraz-

be, zlasti vokativne (pokliene) izobrazbe za razne koristne stanove. Ustanovi naj se posebni vladni oddelek za ljudsko izobrazbo.

13. Sprejmejo naj se nadtajni zakoni za vzdrževanje dobrih zdravstvenih razmer. Ustanovi naj se neodvisni zdravstveni biro, s takimi določbami, ki bodo dovoljevale popolno svobodo praktičnim šolam.

14. Sedanji biro za delo se ima ločiti od trgovskega oddelka in postane naj samostojni vladni oddelek.

15. Odprava vseh federalnih distriktov (okrožnih) sodišč in distriktov prizivnih sodišč. Z zavvedami, ki izvirajo med državljanji iz več držav in iz inozemskih korporacij, naj se pečajo samo državna sodišča. Vse sodnike naj izvoli ljudstvo za kratko dobo.

16. Sodiščam se mora takoj oduzeti moč za izdajanje sodnih prepovedij (injunction).

17. Brezplačna administracija zakona.

18. Sklicati se ima konvencija za revizijo ustave Zedinjenih držav.

Te zahteve, ktere po močeh zamoremo izsiliti iz kapitalizma v olajšavo delavcev, so samo priprave delavcev za polastitev vlade (muničipalne, državne in zvezne ali federalne), na kar lahko položijo temelj novemu sistemu za socializirano industrijo, kar jim gre po človeškem in prirodnem pravu.

Razno.

Ruski železniški načrt. Ruska vlada si izposojuje na francoskem 700 milijonov kron v svrhu zgradbe južno sibirskje železnice. Ta notica, ki se jo je vsled sedanjih vojnih homatij skoraj prezrl, zasluži posebno pozornost. Nov železniški načrt je velikega pomena ne le za rusko vlado in za ruske kapitaliste. Zgradba nove južno-sibirske železnice bo imela globok upliv na ves svetovni trg. Nova železnica bo v paralelni zvezi z drugo sibirsko železnico; promet, prevažanje in izvažanje se bo močno razvijalo in nova neposredna kulturna zveza bo vstvarjena med Evropo in vzhodom. Zgradba železnice predstavlja najznačilnejši moment v ruskem državnem življenju; edino v tem oziru se predstavlja ruska vlada kot nositeljica kulture. Kdor se je vozil v prostornih vozovih železnice na Ruskem, mora občudovati in hvaliti točnost in veliko udobnost ruske železnice.

Komisija železniškega ministra je izdelala leta 1911 načrt za zgradbo potrebnih novih prog. Seveda se ni pri dolecanju novih prog omalovala do militariščne razloge. Določilo se je zgradbo železniških prog za 19.000 verst, to je okolo 20.000 kilometrov. To leto se bo zgradilo 3890 kilometrov, od teh 1690 v azijskih pokrajinah.

Južno sibirskja železnica je že peta velika železniška proga, ki jo Rusija v kratkem času gradi v Aziji. Kolonialni obrat se usiljuje tudi v Rusiji z izredno hitrostjo. Zgradbo prve železniške proge je zahtevala ekspanzionistična politika v Aziji in politično-militarištni razlogi so imeli največji vpliv pri zvebi načrta. Nova zgradba bo pa služila izključno gospodarskim interesom.

Zgradba nove proge bo stala manj nego proga ob reki Amur in bo združevala Sibirijo s Tihim oceanom. Koristila bo ljudstvu in državi bolj nego severno kitajskja železnica, ki ni bila zgrajena da bi služila izključno gospodarskim interesom. Amurska železnica je pospeševala razpršenje ruske kolonialne politike, nova južno sibirskja proga bo pa kolonialni obrat in kolonialno politiko koncentrirala in ojačila. Omogočila bode kolonizacijo ogromnih delov dežele med sibirsko železnico na sever, ob Uralu na zapadu in uralsko bajkalsko železnico. Kolo nizacija je v teh krajih Rusije v zadnjih letih izredno napredovala. Tla so tukaj izredno rodovitna; izvaža se letno milijone hektarjev pridelkov. Že stoletja se zlasti med Kirgizi močno razvija rejja ovac, konj in velblodov. Gospodarstvo bode pod ugodnejšimi okolnostmi še intenzivnejše napredovalo. Izkoriščanje naravnih zakladov bode popolnejše. V akmolinski pokrajini na severu je mnogo bogatih rudnikov; v Altajskem gorovju se pa nahajajo pravi zakladi zlata. Nova železni-

ca bi združila te kraje s sibirsko železnico. Prometna pot bi bila popolna; razvilo bi se ogromno gospodarsko gibanje. S kolonizacijo dežele se bode utrdila moč države in upliv državne uprave nad rodovi Sibirije.

Južna sibirskja proga bo najbrže v zvezi z železnico Orenburg-Taschkend in se bo pri Aktjubinsku združevala z južno rusko železnico. Železnica se bo pomikala čimdalje proti vzhodu in v tem je tudi njena važnost in ugodnost. Proga bo dolga od 2500 do 3000 kilometrov — kolikor približno proga Petrograd-Pariz. No va železnica bo mnogo uplivala na razvoj južne Sibirije in ne bo brez upliva na gospodarske in politične razmere Evrope, zlasti z ozirom, na spremenjeni položaj v vzhodni Aziji.

Kitajski železniški načrt. Kitajskja vlada je sklenila zgraditi železniško progo med Tukavu in Singang ob železnici Pekin-Hankan. Koncesijo proge se je leta 1908 podelilo neki angleški družbi. Proga bo dolga 260 angleških milj. Zgradba bo stala 40.000.000 mark. Nova železnica je nujno potrebna. Železnica med Tsingtau in Pukavu posluje z dobrim tovorim in osebnim prometom. No vi železnici je zagotovljen finančni uspeh. Industrija se tudi na Kitajskem močno razvija. Tuji, zlasti angleški kapital izkorišča industrijske ugodnosti in naravno bogatstvo kitajskje države.

Spojitev angleških železničarskih zvez. Angleški železničarji praznujejo vsako leto svoj "jubilejni dan". Praznovalo se je tudi letos z ogromnimi demonstracijami po vsej deželi spojitve treh najmočnejših železničarskih organizacij na Angleškem; ogromna je bila demonstracija v Londonu, katere se je udeležilo nad 50.000 železničarjev. V Hyde Park s je vršil pomembni shod. Nova železniška organizacija šteje sedaj nad 180.000 članov in je ena izmed najmočnejših delavskih organizacij na Angleškem. Na tej demonstraciji se je izdalo povelje, da je skušati pridobiti novi železniški zvezi še ostale dve angleške železničarske organizacije, ki s niso še pridružile zvezi; nadalje delati za uvrstitve neorganiziranih, pričeti boj proti progonom in zahtevati uvedbo minimalne mezd, osmenga urnika in podražavljenja železnice.

Stroški železniške nezgode. Železniška nezgoda pri Mülheinu na Badenskem, ki je kakor znano zahtevala 14 človeških žrtve, je tudi železniško upravo močno oškodovala. Stroškov bo za nad 1 in četrt milijonov mark. Odškodnine se je izplačalo za nad 130.450 mark; za poravnavo strojev in tenderjev se je potrošilo 3200 mark. Nabaviti se je moralo enovozovni voz in štiri osebne vozove, ki so skupnos tali 120.000 kron. (marl) Poravnana raznih pokvarjenih železniških naprav je stala skupno 3150 mark.

Mora tako kot drugi.

Ljudstvo navadno želi, da se kaže večje, bogatejše, kot je pa v resnici. Pravi, da mora biti tako, kot so drugi in da ne sme biti zadet — za svojimi sosedi. Žalostno je pa le, da pozabi presoditi svojo fizično in duševno moč. Neprenehno delovanje živcev, neprestano razburjenje in skrb, teška hrana in močna pijača mora prizadeti njih zdravje, mora skrajšati njih življenje, ako niso zelo natančni. Mi pozivljamo one natančne, kateri ne pregledajo najmanjšo indispozicijo ali nervoznost. Rabi naj takoj Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, da si svoje oslabele telo okrepi. Dober požirek predno se gre k počitku in požirek drugo jutro bo pregnalo iz telesa vso nesnago in bo dalo novo moč prebavnim organom. To zdravilo se priporoča za žledčne, obistne in črevne bolezni. Po lekarnah Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave. Chicago, Ill. Po vročem kopanju zdrgnite telo z Trinerjevim Lini-mentom in vsa otrplost po živcih in členkih se bo hitro zgubilo.

Advertisement.
LOUIS RABSEL
moderno urejen salun
NA 400 GRAND AVE., KENOSHA, WIS
Telefon 1199.

Želodčne bolezni.

Vsi zdravniki pravijo, da večina bolnikov imajo želodčne bolezni. Ne pustite, da vam želodec zboli ter pripravite pot za bolj resne bolezni, rabite

Severov Želodčni Grenčec

(Severa's Stomach Bitters)

ter se vzdržujete zdravega. Okrepi želodec ter vredi prebave. Povrne vam tudi zdravost slast. Cena \$1.00.

Revmatizem,

nevralgija, odrge, otekline, bolečine hromosti, vtekle žele, okoreli sklepi in mišice, pokosnice, krči, bolečine v hrbtu, prsih in bokih se rabi kakor zdravilo za vnažno rabo

Severovo Gothardsko Olje

(Severa's Gothard Oil)

se priporoča za zdravljenje gornjih in njim podobnih neprilik. Cena 50 centov.

V vseh lekarnah. Zahtevajte Severovo Zdravilo in ne vzemite drugih. Ako jih Vaš lekarnar nima, jih lahko naročite od nas.

W.F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS IOWA

CARL STROVER
Attorney at Law

Zastopa na vseh sodiščih.
St. sobe 1009
133 W. WASHINGTON STREET,
CHICAGO, ILL.
Telefon: Main 3989

I. STRAUB URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill.
Ima vse železno orodje, varila, postelje in druge dragotne. Izvršuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo nizki ceni.

Papež ali Kristus v angleškem jeziku.

Posiljamo duhovnike in katoličane, da zanikajo fakto, ki so v tej knjigi, v katerej dokazujemo, da je rimsko-katoliška cerkev nekrščanska. — Vsaka stran posebej odpira oči. 24 strani. Cena 25c s poštnino, 5 za \$1

Vsak, moški ali ženska, zainteresiran v ameriških institucijah in v svobodi, bi moral naročiti več komadov te knjige in jo razširiti med prijatelji in znanci.

AMERICAN LIBERTY PUB. CO.,
Dept. 149. Box 814. Chicago, Ill.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.
Urađuje od 10—12 predpoldne in od 7—9 zvečer. V sredo in nedeljo večer neurađuje.
Tel. Canal 476.
1842 So. Ashland ave.
Tel. residence: Lawndale 8996.

GOSPODINJE POZORI!

Priporočamo vam v prodajo vse stvari, ki spadajo v grocerijsko ali mesarsko obrt. Vse po najnižjih cenah. Na zahtevo se dovaža na dom.
G. Mamčlovich & Co.,
331 Greeve St., Conemaugh, Pa.
Tel. Con. 4050.

Pravi Pain Expeller lahko tudi na znotraj vživate s dobrim uspehom Vzemite štiri kapljice s polnim kozarcem vode.

25c in 50c po lekarnah ali naravnost od
F. Ad. RICHTER
74-80 Washington Street,
NEW YORK, N. Y.

POZORI SLOVENCII POZORI SALOON

s modernim kegljiščem
Vse pivo v sodčih in buteljnah in druge raznovrstne pijače ter umijsko smodka. Potniki dobe čedno prinosice za nizko ceno.
Potrebna točna in toberna.
Vsem Slovincem in drugim Slovincem se tople priporoča
MARTIN POTOKAR,
925 So. Centre Ave. Chicago

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.

NIZKE CENE.

Velike ugodnosti:
električna luč, izvrstna kuhinja, vino zastoj, kabine tretjega razreda na parniku

Sledeči parniki odplujejo ob 3 uri popoldan iz New Yorka:

Argentina 28. maja
Oceanic 7. junija
Martha Washington . . 14. junija

Za vse informacije se obrnite na glavne zastopnike

PHELPS BROS. & CO.

Gen'l Agt's, 2 Washington St., New York.

ali pa na druge uradne zastopnike v Zdrženih državah in Canadi.

JOS. A. FISHER

Buffet
Ima na razpolago vsakovrstno pivo, vino, smodka, l. t. d.
Izvrstni prostor za skreptile.
3709 W. 26th St., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 1761

ALOIS VANA

— izdelovatelj —
sodevice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.
1237 So. Fink St. Tel. Canal 1406

NAJBOLJŠE OBLEKE

izdeluje pe meri sodrug
J. KRAINČ
317 Florida St., Milwaukee, Wis.
Ter popravlja, čisti pegla in barva stare.
Najboljše delo in najnižje cene.

M. JOVANOVIČ

84 — 6th Str. Milwaukee, Wis.
PRODAJA ŠIFKARTE.
Pošilja denar po pošti in brzojavno. Izdeluje: Obveznice — Pooblastila — Prepovedi, potrditve po notarju in ces. in kr. konzulatu.

EDINA HRVAŠKO — SLOVENSKO — SRBSKA AGENCIJA

TUJCEM priporočam svoje dobro urejeno prenočišče in restavracijo, domačinom pa svoj saloon. Vsem skupaj pa vse.

IG. KUŠLJAN

229—1st Ave.
MILWAUKEE, WIS.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.
Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Zdravniška preiskava brezplačno — plačati je le zdravila. 1924 Blue Island Ave., Chicago. Urađuje od 1 do 3 pop., od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago kivedi bolniki naj pišejo slovensko.

Važno uprašanje!
Do mi opravi?
napišite in sponžite
Konzularne.
starobrajške
sodniške in
vojaške
zdrave
Javni notar
Kaker
220 1/2 Grove St
Milwaukee, Wis.

Kaj piše Jaka Štrigelj.

S POTA.

Dragi urednik!

Indianapolis! — Kdo ga ne pozna! Mnogi si ga lahko pokliče v spomin izza homatij, ki so jih imele delavske unije zaradi Me Namare in drugih, ki so bili zapleteni v sabotažo, ki so jo začeli kapitalisti v Los Angeles. — Indianapolis je namreč dom Unij.

V Indianapolis nisem "rajal", ampak sem se pripeljal kakor gospod, spuean od nog do glave, kakor kakšen fjakar v nedeljo predpoldne. Ker mi je bilo znano, da je v Indianapolis precej naših ljudi, sem sklenil, da jih obiščem in se informiram o njih napredku, o katerem mi je pravil neki znanec v Chicagu.

"Z union dipe jo mahnem takoj na Washington strit, da zalotim karo, ki pelje v slovensko naselbino Haupt-vile. Ko stojim in čakam kare, se nenkrat zbere krog mene kopico otrok in začno upiti na ves glas: "Hunjah, hunjak, hunjak! Ker nisem vedel, kaj to pomeni, vprašam bližnjega pasanta, kaj je to. Odgovori mi, da me drže otroci za Madžara. To me je upalilo, zato zakričim nad njimi kar se je dalo: "Nem tudum magyar eszebe!" v tem se pa že tudi zaženem ven iz kolobarja in jo mahnem dalje proti Military parku, pa gor po vestniški cesti, po kateri sem prišel končno do slovenskega pekla ali "National Maliable Foundry", kakor jo Angleži nazivljejo. Na voglu te foundrije zapazim drog, na katerem je stalo: "N. Holmes ave.", čez cesto je bil pa salun s slovenskim napisom, kar me je uverilo, da sem med našimi.

Ker služi pri Slovincih salun za informativni biro, apoteko, prodajalno, librarijo in vse druge vire za kulturni napredek, stopim vanj, da se informiram o napredku, o katerem me je bil nekoliko poučil znanec v Chicagu.

Vstopim, pokličem kimlovke in se naslonim na baro, ozirajoč se po salunu gor in dol. Za baro je bil mladi človek, ki se je kazal, da je naprednega mišljenja, a sem pozneje izvedel, da je zelo omejen. V salunu je bilo več ljudi; razpravljali so o znanstvu, politiki in ekonomiji v šapi, kar stopi nekdo med nje in začne v bolj tenjem glasu, ki je kazal štajerski dialekt: "Al booste kaj dal za našo sveto trojico, de dosežete gnado božjo v nebesih in na zemlji?" — Cink, cink, tlink, se je začelo, ko so padale desetine in kvodri v klobuk. Stegnem se malo in zapazim precej rejene-ga črnosukneža, z debelo knjigo v eni, v drugi roki pa klobuk. Ko je zapazil, da sem stegnil moj vrat kvišku, se je namrdnil in pogledal v klobuk, iz katerega je stresel denar na mizo in prešel. Med tem stopi eden k meni in me vpraša od kod pridem. Povem mu, da sem Jaka s Tajzov, da pišem veliko knjigo o napredku slovenskih kolonij v Ameriki. Tudi vaš napredek bi rad videl. "A. tku, tku, tok Jaka s tajzov, to me pa veseli. Meni lahko dopoveste vse, kajti dolgo sem že v Ameriki." — "Sajeta" — se oglasi za njim en drug rojak — "kaj pa pomaga, če si dolgo v Ameriki če pa še nisi stegnil peta iz Haupt-vile!" — Pustimo to na stran, odgovorim obema, rajši mi razložita, kdo je bil tisti človek, ki je pobiral groše za sv. trojico in jo potem podurhal pri stranskih vratih. "O, o, to so bili pa taj naš gospod Bombadura Čučak. Viš, Jaka, to so šmarti gospod. Se zidali so nam slovensko šolo, da se otroci v njej uče angleških psov kakor hunjak in podobno. Da se otroci uče dobro slovenski, so pokazali zadnjič, ko so igrali v korist sv. trojice." "O, tako!

Potem so pa že šmarti gospod! Ali si bil na veselici, pripomi drugi. "Ne, nisem bil, ali drugi so pravili, kako je bilo." "Ja, eni so pravili, da otroke gospod sami niso razumeli — je dostavil drugi. "Najbo kakor hoče", ga je zafkrnil zopet prvi — "takrat, ko se je zborovalo in sklepalo o šoli, se je govorilo, da se bodo otroci učili štiri jezike. Kakor z-gleda so pa usmiljenke učile otroke kar vse štiri jezike na en bart". Veste kaj za tako "špraho" se pa Štrigel ne zmeni. "To špraho rabijo taki gospodje kot je Vaš Čučak, da potem laglje fehtajo. Koliko takih gospodov pa vzdržujete prav zaprav tu-kaj? — "Vseh je šestero ali tri pare, to je je napredek, ne?" — "Šur, napredek pa tak!" — "Lepo plan-tažo vzdržujete, treba bi bilo samo še vsakemu eno afno".

"Vaš napredek je velik, zato bo vzel gotovo celih 5 strani v tisti knjigi, ki izide in ki jo kar gotovo dobite en iztis v Vašo biblioteko."

Salute e revederci! — "A, govorite tudi taljanski", upraš eden radovednežev — ala bisognia". — Jes, vse avstrijske jezike govorim; angleški je za nameček. Iz Rima sem že dobil ponudbo za misijonarja med avstrijskimi podaniki v inozemstvu, kajti Rim pa oficijelna Avstrija dela-jo nato, da ustanove po celem svetu Avstro-Rimsko sveto kato-liško državo. Ampak jih gleda-mož, za take reči ne dam svojih jezikov!"

Well, pa gud baj, moram iti naprej, kličejo me v eno naselbino, ki je tako napredna, kakor vaša.

Pa brez zamere.

Vaš Jaka.

S. D. P. Z. SLEDI PRINCIPOM S. N. P. J.

Zastopniki in zastopnice Slo-vanske Delavske Podporne Zveže zborujoči na izvanredni konven-ciji v Clevelandu, Ohio, so doka-zali, da gredo z duhom razredno zavednega delavstva sporazumno naprej. Z veliko večino in brez vsake stvarne opozicije sprejeli so več točk v svojo ustavo in pravi-lo, ki so za nas Jugoslovane ve-likega zgodovinskega pomena. Prva važna točka, ki so jo zborovaleci z 53. proti 2. glasovi spre-jeli, je za združitev S. D. P. Z. s S. N. P. J. Izvolili so odbor, ka-teri naj se vdeleži za to odločene seje, dne 14. jan. 1914. Druga važna točka je tudi ta, če pride do združitve med naprednimi pod-pornimi organizacijami, da so zborovaleci z 43. proti 7. glasovi sprejeli predlog, s katerim se o-dobrava resolucija sohr. Moleka, sprejeta na peti redni konvenci-ji S. N. P. J. v Milwaukee, Wis. Zelo pomembno bilo je tudi to, da je 42 društev po svojih dele-gatih zahtevalo, da postane "Pro-letarec" uradno glasilo Zveze, kar se je tudi izvršilo.

Vsakteri, ki je imel priliko pri-sostvovati konvenciji, je bil pre-pričan, da je bila razredna zavednost globoko vkoreninjena pri zborovalecih. Zelo se je pazi-lo na to, da se je ustavo in pravi-la naredilo v smislu principov zavednega delavstva. Obžalovanja vredno je, da se je morala radi nepravilnega poslovanja v glavnem odboru vršiti izvanredna konvencija. Vendar sem pa pre-pričan, da bo ravno ta konvenci-ja dalekosežnega pomena ne le članom S. D. P. Z., ampak za vse druge slovenske podporne orga-nizacije v Ameriki. Delegati in delegatnje so dokazali, da jim je v resnici za napredek in za združitev. Vse morebitni sebični nameni morali so se vmakniti ge-lovanju za splošen blagor. Kaj takega morajo storiti le oni, ki so delavci in poznajo mizerni po-ložaj delavstva.

Nadalje se je na tej konvenci-ji dokazalo, koliko upliva ima slo-vensko nepristransko (kapitali-stično) časopisje v Ameriki na delavstvo. Od kar se je zaključila konvencija S. N. P. J. pa do iz-vanredne konvencije S. D. P. Z. je to časopisje kričalo in upilo: "Politiko in strankarstvo ven iz podpornih organizacij!"

Ravno ono in isto časopisje se ne spottika in se tudi ni nikoli nad katoliškimi podpornimi orga-nizacijami med Slovinci v Ame-riki, ako ravno so te organizacije od začetka svojega obstanka pa do današnjega dne bile pristran-

ske in delovale vedno in povsod zoper vsaki napredek delavstva. Pri teh organizacijah se član spo-dobno ne obnaša, ako se pri seji ne prekriza in moli očenaš, su-spendiran ali celo izključen je, ako ne prinese na sejo listka, da je odpravil svojo velikonočno spoved. No naše "nepristransko" časopisje ne vidi tega, opazilo je pa takoj, ko se je S. N. P. J. po svojih zborovalecih na konvenciji v Milwaukee, Wis., malo bolj ra-dikalno izrazila, kot so naši "de-lavski" gospodje želeli. To je bi-lo dovolj, oziroma več kot je bilo tem gospodom po volji. Izvršil se je takoj zahrbtni napad, kateri se pa ni niti od daleč najmanj po-srečil. Da je to resnica, nam je jasno dokazala izvanredna kon-venecija S. D. P. Z. pri kateri so člani skoraj izključno sami na-vadni delavci, ki imajo pa to bo-lezen, da se zavedajo sistema se-danje kapitalistične družbe v ka-teri je dovoljeno izkoriščati člo-veka po človeku, da eni delajo, mučijo se in žrtvujejo svojo ubo-gu življenje za samopašnost ne-katerih. Ker se pa članstvo S. D. P. Z. zaveda tega, se zaveda tudi, da zna kje je njenino mesto in kaj mora biti njen princip. Lo-gično, radi tega se je tudi posta-vila na svoje delavsko stališče in bo sledila principom in taktiki razredno zavednega delavstva. Kot navadno, skoro gotovo bodo tudi ti zborovaleci in članstvo na-padeni radi svojega stališča od "nepristranskega" časopisja. Le naj bo, članstvo, delavci ne bodo trpeli nič, zgubili pa še manj od teh morebitnih napadov. Nasprot no, prepričalo se bo še bolj kot kedaj poprej, da mu je to časo-pisje smrten sovražnik. Po svo-jem prepričanju se bode tudi ravno in postopalo proti svojim zahrbtnim sovražnikom, tako kot se postopa s sovražnikom.

Članstvo S. D. P. Z. je pa lah-ko ponosno na svoje zborovalece na konvenciji v Clevelandu, ker Zvezo so postavili na pravo de-lavsko stališče. Brezdvomno po-zdravljale jih bodo tudi vse res-nično napredne delavske organi-zacije in njih članstvo.

F. Podboj.

TISKOVNI FOND ZA DNEVNIK

L. Grebenak, Wasson, Ill. \$ 50
J. Brinšek, Chisholm, Minn. —25
Dobromisljevi, Chicago, Ill. —50
Jos. Šega, Wilton, N. D. . . 1.00
F. Ban, Girard, Ohio, . . . 1.00
Ignac Marinek, Bear Creek, Mont noslal za sle-deče:

M. Jerman —20
J. Jerman —10
M. Marković —10
N. Marković 1.00
A. Obid —15
F. Rihard —25
J. Fax —25
J. Hodnik —20
J. Vertin —25
L. Bertič —25
R. Krive —25
M. Rihard —25
M. Mlakar —25
F. Herman —25
F. Breclj —25
F. Daniček —25
J. Boben —25
B. Planinšek —25
Frances Herman —25
Annie Planinšek —25
Mary Daniček —25
J. Plut —25
J. Marinek —25
Zadnja izkazana svota . . 133.45

Skupno do danes 142.55

Mednarodni kongres transport-nih delavcev. 8 mednarodni kong-res transportnih delavcev se vrši v Londonu 10. 11., 12., in 13. junija t. l. Prostore, kjer se bo kongres vršil, bomo pravočasno naznanili. Določeni so sledeči dnevi red: 1. otvoritev in kon-stituiranje odbora; 2. Poročilo osrednjega sveta; a) splošno in blagajna; b) vprašanje organi-zacije in taktike; c) tisk; d) pred-logi. 3. pravni položaj nastavljen-ecv prometnega obrata, 4. raz-sodišča za delavske spore, 5. izvo-litev in določitev kraja za prihod-nji kongres.

Razprave se vršijo pred vsem v plenumu, ko bode potrebno o posameznih točkah, zlasti o toč-ki 2 d, posebno poklicne konferen-ee, se nadajuje razprava po kon-ferenčnih konferencah poklicnih sku-pin in se bo posamezne predloge ali sprejelo ali odklonilo. Vsaka pridružena organizacija ima pra-

vico poslali delegate in sicer do 1000 članov po enega, od 1000 do 5000 po dva in za vsaki nadaljnih 10.000 članov še po enega delega-ta. Stroške delegacij pokrivaajo organizacije same. Razpravljalo se bo v nemškem, angleškem in francoskem jeziku. Eventuelne predloge je poslali takoj tajništvu kongresa. Delegate organiza-cij, ki ne pripadajo internacional-ni transportnih delavcev, se sprej-me kot goste. Število, ime in po-klice delegatov je čimprej nazna-niti tajništvu v Londonu. Na tem kongresu bo zastopana tudi cen-trala železniške organizacije v Avstriji.

Zločini kapitalizma. Pred krat-kim je neko braziljansko podjetje vrglo v morje šest milijonov vreč kave. Da bi zmankalo kave na svetovnih trgih in da bi se zamoglo tako vzdrževati visoke cene na tem pridelku, je podjetje uni-čilo šest milijonov dobre kave! Taki kapitalistični manevri niso trgovskim spekulantom novi in se ne omejujejo le na kavo. Pod-jetje v Kaliforniji je vrglo v ocean tisoč vagonov krompirja in ogromne količine čebule, jabolk itd. Po izgovorov trgovskega sin-dikata se ne izplača izvažanje vsled previsokih stroškov vzno-je. Na tak način se uničuje življenske potrebščine in se ust-varja visoke cene na živežu. Med tem ko na tisoče in tisoče delav-cy ne ve kako naj bi preživelo se be in svoje družine, uničujejo ka-pitalistični požrečni spekulanti, potrebne naravne pridelke. Pa se bo trdilo, da je delavski boj vzrok draginji!

Stavka železničarjev na Špan-skem. Med železniškim osebjem katalonske proge vlada hudo raz-burjenje vsled brutalnega postop-anja železniškega ravnateljstva, ki je odpovedalo službo predse-dniku organizacije, ker je ta na javnem shodu kritiziral discipli-narne ukrepe železniške direkcije. Najbrž bo zaradi te neuteme-ljne in krivične odpušitve sodru-ga izbruhnila stavka na katalon-ski progi. Ravnateljstvo je odklo-nilo zahtevo deputacije, da naj bi se odpuščenega sodruga Ribalta zopet prevzelo v službo, vkljub da je deputacija izjavila, da se bode v nasprotnem slučaju takoj pri-čelo s splošno stavko. Ravnatelj-stvo skuša v posebni okrožnici na naslov vseh nastavljenecv zago-varjati utemeljnost odpušitve so-druga Ribalta. Oblast je že ukre-nila vse potrebno za vzdržavan-je "javnega reda".

Mulberry, Kans.

V današnjem dopisu se ne bo-dem bavil s znanstvenim socializ-mom ali pa s kakšnimi pobožnimi vprašanji; temveč hočem le ce-njenim rojakom nekoliko opisati moj žalosten položaj v katerega me je pripravila bivša moja so-proga, katera jo je dne 30. aprila popihala z nekim pri meni stu-nujočim Franc Pirc. Pobraba sta mi vse denar, katerega sem težko zaslužil. Pirc se je tudi preskrbel z mojo obleko, uro, verižico in prstani. Vzela sta mi tudi dve hčerke, najmlajšo in najstarejšo. Omenjeni zaljubljeni parček po-dal se je proti St. Louis, Mo. To-raj cenjeni rojaki, apeliram na vas, da ako kateri zve za njihova stanovanja, oziroma naslov, naj mi naznani, za kar dobi \$5 na-grade. Meni ni za ženo, pač pa mi je za moje hčerke, katere bi rad rešil iz rok teh dveh falotov.

Tukaj vam je kratek opis. Frank Pirc je star 27 let, ter je gov dobro rejeni obraz ne kaže nič kaj prida. V Zedinjenih državah je še le 7 mesecev. Rojen je v Ločice pri Pozeli na Štajer-skem. Poleg slovensčine govori nemški in italjanski jezik. — Ona je iste starosti. Njeno deklisko ime je bilo Franciška Stropnik, rojena v Šostanju na Štajerskem. Hčerke so: starejša je stara 7 let, rdečelična, belih kodrastih las, ter govori slovenski in nekoliko angleški jezik. Mlajša hčerka pa je stara 2 leti, ter istotako belih in nekoliko kodrastih las. Kedor najde to družino, naj samo vpraša starejšo hčerko, kje je njen oče. Hčerka bode gotovo pove-dala, ker me je nad vse ljubila. Prosim cenjene rojake, da kedor ta parček zasledi, da naj mi ta-koj poroča na doljeni naslov, za kar mu bodem jako hvaležen.

Johan Černošnik,

R. R. 2, box 172

Mulberry, Kans.

(Advertisement)

ADVERTISEMENT

POTOVANJE V STARO DOMOVINO POTOM

Kasparjeve Državne Banke

je najceneje in najbolj sigurno.

Naša parobrodna poslovica je največja na Zapadu in ima vse najboljše ocean-ske črte (linije). Sifkarte prodajamo po kompanijskih cenah.

POŠILJAMO DENAR V VSE DELE SVETA. CENEJE KOT POŠTA.

Kaspar Državna Banka kupuje in prodaja in zamenjuje denar vseh držav sveta. — Pri Kasparjevi Državni Banki se izplača za K5 \$1, brez odbitka. — Največja Slovanska Banka v Ameriki. — Daje 3% obresti. — Slovinci postre-ženi v slovenskem jeziku. — Banka ima \$5,818,821.65 premoženja.

KASPAR DRŽAVNA BANKA, 1900 Blue Island Ave., CHICAGO, ILLINOIS

POZOR BRATJE SLOVENC!

Ali že veste kje je dobiti najboljšo mes po najnižji ceni? — Gotove v novi prvi Slovenski moderno urejeni mesnici

Ferkor Bros., 270—1st Ave. in Park St.

Tu se dobijo najokusnejše svele in prekajene KRAVJSKE KLO-BASE, kakor tudi jetrne in krvave domačega izdelka ter najokusnejše PRAKAZNO MESO; vse po najnižjih cenah. — Pridite in prepračate se sami s naših cenah kakor tudi o kakovosti našega blaga.

NIZKE CENE IN DOBRA POSTREŽBA je naše geslo. — Ne pozabite nas torej obiskati v naši novi mesnici v Jos. Tratniko-rem poslojpu.

MILWAUKEE, WIS.

Telefon: South 3518.

CLEVELANDČANI POZOR!

Belaj & Močnik

6205 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO.

KROJAČA IN TRGOVCA, priporočava svojo moderno trgovino z vsako-vrstno moško opravo.

Izdelujeva obleke po najnovejši modli.

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vokal Loomis ulice

Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,900,000.00

JAN KAREL, PREDSEDNIK.

J. F. ŠTEPINA, BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nadzorstvom "Clearing House" škafskih bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi ule-ge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure dopoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procenta. Bodite uverjeni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanomo.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :- :- :-

Restavracija in kavarna "Jugoslavija".

1134 — W. 18 Str.,

CHICAGO, ILL.

— Domača kuhinja. Odprto po dnevi in ponoči. Unijake cigare! —

E. RICHTER, lastnik.

Conemaugh Deposit Bank

54 MAIN STR.

CONEMAUGH, PA.

Vložena glavnica \$50,000.00.

Na hranilne uloge plačamo 4% obresti.

CYRUS W. DAVIS, predsednik.

W. E. WISSINGER, blagajnik.